

СЕМЕЙНО ОГНИЩЕ

ИЛЮСТРОВАННО ДОМАШНО

СПИСАНИЕ

Излиза всѣкий мѣсецъ

Редакторка М. Недѣлкова-Лопова

ИЗДАВА ДРУЖЕСТВОТО „СЪЮЗЪ“

въ гр. Варна

Година I. Май 1895 г., Брой 5.

ВАРНА

1895

Съдържание на брой V.

	Стр.
I. ЕДНА СЕДМИЦА БЕЗЪ ЖЕНИ. (Преводъ)	97
II. ЦВЪТЪХЪТЪ РОЗИ ВЪ ДОЛИНА. Расказъ отъ <i>E. Пилеръ</i> . (Превела <i>Юрдана Арнаудова</i>)	99
III. ЖЕНАТА НА ПРЕДСЪДАТЕЛЯ. (Преводъ).	102
IV. БЕТХОВЕНЪ. Изъ читан. на <i>Demmenie et Levrier</i> . (Преводъ) Съ картина	102
V. ФРИДРИХЪ ФРЕБЕЛЪ. II—Цѣльта и срѣдствата за въспитанието споредъ фребеля. Отъ <i>T. Ганцевъ</i>	104
VI. МАДАМЪ ДЕ СТАЕЛЪ. Изъ книгата: „Момичета, които сж се прочули“, на <i>Сара К. Болтонъ</i> . Съ картина.	107
VII ВЪ КАКВО СЕ СЪСТОИ ДОБРИЯ МЖЖЪ? Мнѣнията на три Американки: <i>Elizabeth Stuart Phelps Ward, Harriet Prescott Spofford, Amelia E. Barr</i>	111
VIII. НАЙ-ГОЛЪМА СЕСТРА ВЪ СЕМЕЙСТВОТО. Отъ <i>Ruth Ashmore</i> (Преводъ)	113
IX. РЪКОДѢЛНИЯ ОТДѢЛЪ: Стѣненъ джебъ за вѣстници. — Държало за четка. — Стѣнно украшение съ три джебева. — Държало за писма. (Съ 4 иллюстрации)	116
X. УПЪТВАНІЕ ПО ГОТВАРСТВО	117
XI ОТОПЛЕНИЕ И ОСВѢТЛЕНИЕ	118
XII ГИМНАСТИКА ЗА ДОМАШНО ОБУЧЕНИЕ. (Преводъ.)	119
XIII ЗАВЪЛЪЖКИ ОТНОСИТЕЛНО ИЗУЧВАНІЕ ФРЕНСКИЙ ЕЗИКЪ Отъ <i>Prof. Alcee Forcier</i>	119

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Всѣки четири мѣсеца се праща на отдѣлно по единъ листъ пѣсни съ нотитѣ имъ. Листата скжтани и зашити на тетрадка ще направятъ една добра сбирка отъ пѣсни.

Забѣлѣжка. Писма и ръкописи неплатени не се приематъ.

ОТЪ АДМИНИСТРАЦИЯТА.

Ония отъ абонатитѣ ни, които не сж получили нѣкой отъ първитѣ четири броеве да побързатъ и ни явятъ.

СЕМЕЙНО ОГНИЩЕ

ИЛЮСТРОВАННО ДОМАШНО СПИСАНИЕ

ИЗЛИЗА ВЪ КРАЯ НА ВСЪКИЙ МЪСЕЦЪ.

Година I.

Май, 1895 год.

Брой 5.

Една седмица безъ жени.

— Елисавето гдѣ е подхапката? Азъ трѣбва да съмъ въ университета слѣдъ половинъ часъ. Защо не си навременна?

— Олеле! въздъхна Елисавета, като слагаше кавеника на трапезата. Желала бихъ да си потърпеливъ Тодоре. Ти знаешъ, че днесъ перемъ и Стояна е занята, затова трѣбваше да и помогна да приготви подхапката, освѣнъ гдѣто имахъ да нашия половинъ дузина копчета на Иванчевото палто.

— Ний трѣбва да имаме таквази слугиня, която сама да си върши работата, отговори младия студентъ, като почна да туря на ченията си топли тиганици и да си налива горѣщо благовоно кафе. Струва ми се, че Стояна много лесно си прекарва времето. Ти много ѝ помагашъ, Елисавето.

— Да, повтори Иванчо отъ другия край на трапезата, тя е много мързелива!

— Мълчи, Иванчо! каза Елисавета, като туря прѣста си на устнитѣ, момичето ще те чуе, а ти знаешъ че си доню момче когато говоришъ така. Стояна е върна и прилѣжна на работата си. Какво ли би направило едно малко момченце безъ нейнитѣ тиганици? Искашъ ли още малко кафе Вуйчо? Иванчо прелапа и плава, и тогава станъ отъ трапезата.

— Елисавето знаешъ ли гдѣ си турихъ Граматиката? питаше той, като превращаше книгитѣ които бѣхъ на масата.

— Иванчо, не си ли научилъ още урока си? Азъ си мислѣхъ че ти учеше снощи.

— Имахъ намѣрение, отговори малкото безгрижно момче, но видишъ захласнахъ се въ една интересна книга, а ти знаешъ що е да се унесе чловѣкъ въ нѣкоя твърдѣ интересна приказка.

— Добрѣ, каза Елисавета, като му подаде изгубената книга. Скоро сѣдни да учишъ Иван-

чо, и друга вечеръ да не прочиташъ книги, догдѣ си ненаучишъ урока.

— Слушай братчето ми, каза Тодоръ, като си въртѣше мадро главата и ставаше отъ трапезата, по този начинъ, ти никога не ще достигнешъ до университета.

— Малко ме е грижа, отвърна Иванчо. Хж, но азъ не бихъ се надувалъ, колкото тебе, даже, и да постѣпѣхъ въ Университета.

Тодоръ се иземъ и захвърли миндерената възглавничка върхъ братчето си, и отиде да си търси палтото и шапката. Елисавета почна да събира чиниитѣ, а Вуйчо ѝ придръпна столътъ си по-наблизо до огъня, и започна да си топли рѣцѣтъ на свѣтлия пламъкъ.

— Наскоро пакъ са върна Тодоръ, хвърли едната си рѣкавица до Елисавета и ѝ каза нетърпеливо: Запий едно копче на рѣкавицата ми, моля ти се. Копчето се скъса точно като бързамъ толкози много.

— Елисавето, не щешъ ли да ме прислушашъ? се молѣше Иванчо, като сестра му се завете да търси игла и конецъ.

— Почакай Иванчо. Олеле! копчето истървахъ; нѣма нищо, ето едно друго.

Въ нѣколко минути Тодоръ си взе рѣкавицата и крачеше къмъ училището, а Елисавета прислужваше Иванча. На осемъ и половина часа малкото немирно момче бѣше неспратено на училище, а Вуйчо ѝ бѣ отишелъ на обикновенната си расходка.

Тогава Елисавето изми чиниитѣ, лѣжничкитѣ, вилицитѣ и чиниитѣ, но на излизанне отъ готварницата видѣ въ пералницата, че слугинята бѣ сѣднѣла между крпливитѣ дрехи, мѣтнѣла мократа си престелка на главата, като плачеше и се подземаше.

— Ахъ, какво ти е? ъж попита Елисавета оплашена. Болна ли си Стояно?

— Не Госпожице Елисавето, отговори момичето, но раздавача ми подаде тази пощенска карта, въ която ми пишѣтъ че сестра ми е болна на умиране. Какво ще правиѣ!

Елисавета взе писмото и набърже го прочете.

— Стояно, каза тя, въ писмото пише, че сестра ти не е добръ, а не на умиране. Въроятно е, че има нужда да ъж гледа нѣкой, като тебе. Бързай да свършиши пранието, тогава за гладение ще повикамъ съсѣдката Петровица, а ти може да си отидешъ намръкване и да постоиши единъ, два дена съ сестра си, ако има нужда.

Като чу това Стояна захванѣ да благодари и да благославя, но се върнѣ на коритото си. Тогава Елисавета отвори нейното писмо отъ Леля сѣ Мария, въ което ъж канѣше да отиде за една седмица у тѣхъ на гости.

Ще ми се да идѣ, си думаше момичето, но като Стояна ще си отива, азъ не трѣбва, даже, да мислѣ за това.

Елисаветената майка се бѣ поминѣла когато Иванчо бѣше още пеленаче дѣте. Баща ѣ чие-то здравие бѣше слабо трѣбваше да ходи на топлитѣ мѣста, за да прекарва зимата. За да може да прави това, по необходимостъ много нѣща се жертвувахъ и едно отъ тѣхъ бѣше старата домашина.

Отъ двѣ години насамъ Г-нѣ. Парализовъ не бѣше се връщалъ. Дъщеря му въртѣше кѣщата за братията и вуйка си. Вуйчо ѣ не бѣше много приятенъ чловѣкъ за живѣние. Той бѣше свѣсенъ старецъ и много скѣперникъ. На Тодоровото слѣдване въ училище, и Елисаветеното държение слугиня, той гледаше, като бесполезни и скѣпи роскошности. Макаръ, че никога не бѣ отреклъ да ѣде отъ Елисаветениятѣ добри гозби, пакъ той го считаше за нужно да поклати главата си преди да почне. Елисавета имаше много мѣчнотии, но тя бѣше дързостна и не се обезсърдаваше лесно.

Днесъ тя бѣше толкози занята щото неусѣти какъ се минѣ сутрината и догдѣ да разбере че бѣше вече пладнѣ, Иванчо се върнѣ отъ училище.

Когато се научи той, че Стояна ще си отиде за нѣколко време, мѣчно му бѣше за необмислениятѣ му думи които бѣше изговорилъ на подхакката; затова подиръ обѣдъ той отиде въ готварницата и ѣ даде малко отъ неговия шоколатъ.

— Мѣчно ми е, че ще си отидешъ, Како Стояно! каза той, като се намѣстваше на масата. Не ще да има вече кой да ми прави тиганици.

Тогава като мислѣще, че се е доволно извинилъ, Иванчо отгърча на училище пакъ.

Не слѣдъ дълго време и Стояна трѣгнѣ. Елисавета мѣси хлѣбъ и приготви вечерята, и всичко бѣше приятно както обикновенно когато сѣднѣхъ на трапезата. Но дневната работа бѣ изнурила младата дѣвойка, главата ъж болѣше, и се чувствуваше нервозна, когато сѣднѣ да налива чайтъ.

— Стояна си отиде, се извика Иванчо, важно, важно, като съобщаваше тази новина.

— Какво нещастие! извика Тодоръ. Наистина ли думашъ това? По-добръ станѣло, споредъ мене. Въ два часа време азъ бихъ свършилъ работата на това момиче, което си шура цѣлъ день.

— Елисавета си въздѣхнѣ. Тя си отиде само за единъ, два дена, Тодоре, да се погрижи за сестра си. Съжалявамъ, че не ти се харесва Стояна: тя ми се види много добро момиче,

— Ахъ, старата приказка, нѣкой роднина болѣнъ, или умрѣлъ? се изсмѣ Тодоръ на подигравка,

— Добръ станѣло че си отишла, прибави Вуйчо ѣ Илия, като си ѣдеше препечения хлѣбъ. Споредъ мене, тя не трѣбва да се върне. Когато майка ти бѣше на твоитѣ години тя сама си вършеше всичката кѣщна работа, а тогази имаше много по-вече отъ колкото сега.

— Да, отговори Елисавета малко распалено; да, и тя си уби отъ работа. Ако майка ми бѣше имала слугиня, вмѣсто да робува така преди задомяванието си, тя би била още жива.

Вуйча ѣ Илия не бѣше приготвенъ за такъвъ отговоръ, и даже, Тодоръ бѣ очуденъ. Елисавета бѣше обикновенно много кротка и мълчелива. Останѣлата частъ отъ вечерята ъж ѣдохъ въ мълчание.

— За кѣсо едно време Елисавета изми вечернитѣ сѣдове. Подиръ това сѣднѣ да шие, а Иванчо прилѣжно си учеше урока на Грамматиката. Слѣдъ половина частъ Тодоръ си издигнѣ главата отъ книгата и ъж попита: Закърпи ли подплатата на черното ми палто?

— Олеле, Тодоре, забравихъ! Толкози много бѣхъ занята днесъ!

— Забрави ли! извика братъ ѣ нетърпеливо. На ли ти казахъ, че трѣбва да си облѣкѣшъ утрѣ това палто? Каква голѣма работа има въ тази кѣща, щото да не ти остава време за друго, ахъ бихъ обичалъ да знаѣ!

Тодоръ говорѣше несмисленно; той не искаше да ъж докачи, но дѣйствително го бѣше сторилъ. Елисавета си сложи работата и се исправи съ пламѣжли страни и блѣсѣжли очи. — Тодоре, каза тя, студено и натѣргено, ти

си просто грубъ. Ти знаешъ, че азъ работѣхъ отъ зори до вечеръ за да сте спокойни — а това е благодарението, което ми правишъ! Гласътъ ѝ треперѣше и тя набърже излѣзе изъ стаята. Тодоръ бѣ смаянъ; Иванчо не знаеше какво да мисли за сестра си, а Вуйчо ѝ зяпаше съ отворени уста, като се чудѣше че и въ Елисавета имало толкози независимостъ.

Еднѣжъ въ стаята си, Елисавета се трѣшнѣ на леглото и се наплака добръ, но щомъ плачътъ ѝ поутихнѣ, тя сѣднѣ и си мислѣше очудено за това що бѣ сторила. Да, тя, Елисавета, бѣ излѣзла отъ търпение, и говорила на брата си и вуйка си по единъ необикновенъ за неѣ начинъ. Какво значи това? Трѣбва да не ми е добръ, си каза тя, като си тури ржката на раступенитѣ си слѣпи очи. Тогава станѣ оми си очитѣ, расплете си косатаа, но все мислѣше за това що се бѣ случило.

Мѣчно ми е, че изговорихъ така, си думаше; но пакъ и Тодоръ не трѣбваше да говори тѣй, нито пакъ Вуйчо. Тѣ и двамата мислѣхъ, че азъ като стоѣхъ у дома нищо не вършѣхъ.

Тя знаеше че братъ ѝ бѣ говорилъ, безъ да обмисли това що дума; но той се бѣше вече привикнѣлъ да мърмори и Иванчо по нѣкога подражаваше брата си, а оплакване и мърмрение не бѣхъ нови нѣща за Вуйчо ѝ. До сега Елисавета бѣ трѣпѣла, но носението на постоянни грижи и мѣчнотин бѣше почнѣло да се показва на лицето на дѣвоиката. На деветнадесетъ години тѣзи работи не сѣ лесни за търпение. Не можъ да трѣпѣхъ вече, си думаше тя на себе си, догдѣ не си отпочинѣхъ. Трѣбва да имъ покажѣхъ по нѣкой начинъ че търпението ми е исчерпано. Точно тогава очитѣ ѝ паднѣхъ върху лелиното ѝ писмо. Тя го взе отъ масата и повторно го прочете; тогава постоя нѣколко минути замислена, и най-послѣ си изговори: Да, точно това ще сторѣхъ. Нѣма друго таквози мѣсто за отпочиване както у лелини Марини, освѣнъ това ще имъ дамъ да разберѣхъ. Изведнѣжъ се почука на вратата.

— Моля ти си, Елисавето, бива ли да влѣзѣхъ? и тя отвори вратата за да пусне вѣтрѣ Иванчо. Сестро, какво ти е? Що можъ стори за да те услужѣхъ? и ѣ гледаше очудено. Тя придръпнѣ малкото момче до неѣ си и го цѣлунѣ, но той почувствува горѣщитѣ ѝ сълзи по странитѣ си.

— Какво ти е, Елисавето? ѣ питаше той повторно.

— Нѣма нищо, моето братче, само че не ми е добръ. Кажѣ на Тодоръ, че не щѣ да слазямъ долу, но ще си легнѣхъ.

Съчувствителния Иванчо цѣлунѣ сестра си и ѝ поглади страната, и отидѣ да каже на Тодоръ това що му бѣ порѣчила Елисавета.

— Точно тогава Тодоръ се обвиняваше за нетърпението си. Какъвъ глупецъ сѣмъ азъ, извика той, като чу Иванчевитѣ думи; и като хвърли на една страна книгата си отгърча на горѣ по стѣлбата.

Елисавета му отвори вратата, съ кафяната си коса расплетена и спуснѣта по рамѣнитѣ ѝ и дири отъ сълзи още лѣщѣхъ по странитѣ ѝ.

— Какво ти е, сестро? ѣ питаше той. Азъ не искахъ да те докачѣхъ, Елисавето, само че говорихъ безъ да мислѣхъ. Неможенъ ли да ми простишъ, сестричето ми?

— Охъ Тодоре, азъ бѣхъ много уморена! и кафенитѣ очи пакъ почнѣхъ да се преливатъ съ сълзи.

Тодоръ ѣ поглади по косата, пакъ каза: Ти си уморена. Елисавето. Легни си и утрѣ ще се чувствувашъ по-добръ; и като си мислѣше, че довольно бѣше се извинилъ отиде си съ по-леко сърдце.

Елисавета почака догдѣто да слѣзе, и тогава полегичка отиде въ стаята му и взе отъ дулапа палтото. Подплатата бѣше злѣ распорѣсана, и макаръ че ѣ болѣше главата твърдѣ силно и ржѣтѣ ѝ треперяхъ, тя го закрѣпи внимателно и го остави на столѣтъ въ стаята му. Два часа по-късно Тодоръ го намѣри тамъ. Сама Елисавета не би могла да го изобличи по-силно. Той разгледа добръ закрѣпената подплата и си каза на високо: Тодоре, ти си едно животно.

Слѣдва.

Цвѣтътъ рози въ долината.

(Разказъ отъ Е. Нилеръ.)

Младата пѣвица бѣше единственната пѣвица отъ първия классъ, която не страдаше отъ морска болѣсть. Въ това време всички испитвахъ страшни мѣчения — даже и интересния пианистъ — но пѣвицата си сѣдѣше спокойно на кувертата, гдѣто прекарваше по цѣли часове, обвита съ дебелъ шалъ, поради лошото време, и замислено гледаше съ тъмнитѣ си очи въ безконечното пространство. На капитанина се хареса младата дѣвица съ изразителното лице. Знамѣнитата пѣвица не можеше да не му се хареса, тѣй като тя бѣше и заблѣжителна хубавица; но тя му се харесвала и по това зашто въпрѣки нетърпимото лѣлѣние на парахода, тя бѣ спасила свѣжия си, здравъ, цвѣтъ на лицето. Че този цвѣтъ не бѣ искусствѣнъ,

това онитния морякъ добръ знаежлъ. Пъвицата още по-вече му се харесвала, защото умѣла да си избѣре такъвози мѣсто на кувертата, за да не прѣчи на матроситѣ въ работата имъ; а най-вече че съ такъвази нѣмо очудване разглеждатъ океана.

Сѣдъриване се четвъртин денъ отъ какъ бѣхъ трѣгнали. Измижали бѣхъ третата частъ отъ нѣтъ. На кувертата малко по-малко започнахъ да се явиватъ пѣтници отъ каютата, които бѣхъ по-привикнали на морето. Между тѣзи се намиране и една стройна фигура, съ дълго широко нalto и фантастична шапка върху къдравата му коса. Това бѣ пианиста, знаменитъ пианистъ, който, както и пъвицата бѣ поканенъ отвѣдъ океана.

Колко неприятно е на парахода, започнахъ артиста да говори на съпътниците си, — не разбирамъ какво привлекателно нѣщо намирате въ тѣзи еднообразни вълни?

Въ тази минута една вълна силно се тласна о едната страна на парахода, пѣна се прѣснѣ по кувертата и артиста, по неволя направи едно твърдѣ не грациозно движение съ раждѣтъ и позѣтъ си за да се задържи.

Пъвицата се поуемихъ, като каза: „Посейдонъ не обича присмивантъ; не го глѣйте. Ако се утежчавате на парахода защо се не заемете съ музиката? Капитанина думане, че инструмента въ залата е превъсходенъ. Нѣма сумѣние че ще намѣрите благодарна публика, която донедѣтъ ще ви и разбере. Отъ уважение къмъ васъ, като звезда отъ първа величина, никои не би се рѣшилъ да доближи до пианото“.

„Вий се подшравате, драга ми другарке“.

Артиста се попротѣгна и исправи но не си снѣ ражката отъ мѣстото гдѣто бѣ се хваналъ; дѣскитѣ се клатѣхъ подъ позѣтъ му, а мислитѣ му се обѣрквахъ, главата му се въртѣше. Но той не искаше да се искаже предъ засмѣното лице на пъвицата, затова продължи разговора.

„Вий знайте ли, Госпожице, че азъ свирѣхъ само на инструментитѣ отъ Ера и Бехайна? Надѣвамъ се, че като пристигнахъ ще си намѣрихъ добро пиано. Но вий, Госпожице, носите драгоценния си инструментъ всѣкога съ себе си, а азъ още не съмъ ви чулъ гласътъ. Съчувствамъ ви че не трѣбва да се хвърля блесера... но при все това да чуѣхъ вашия обаятеленъ гласъ въ тази пространна празнота... Моляхъ ви се, испѣйте само: „Цвѣтитѣ рози въ долината“. Азъ съмъ нарочно съчинилъ тази музика за васъ, а не съмъ чулъ да ѣхъ пѣте.“

Пъвицата поклати главата си отрицателно.

„Вий не ми разбирате. Азъ не се чувствамъ довольно голѣма за да пѣмъ въ това величестве-

нно уединение, въ тази пространна празнота, както вий ѣхъ наричате. Да, не ме гледайте съ такъва очудване; человекъ е твърдѣ ничтожна тварь въ сравнение съ природата. Какво означаватъ вашитѣ най-сполучливи музикални съчинения и най-сладки хармонии? Какво значатъ монитѣ най-мелодични пѣсни? Четири дни отъ какъ сме трѣгнали, а азъ още не съмъ се уморила да слушамъ величественния концертъ. Това е мелодрама, предъ която Вагнеръ блѣднѣе. Това е безконечна хармония на звукове и преливи, които сѣхъ ту гигантски и страстни, ту галѣтъ и мамѣтъ съ своето шумоление и плискания.

„Вий фантазирате, Госпожице!“

„Да, азъ фантазирамъ, ако съзнанието е фантазия, но азъ чувствамъ че человекското искусство е дребно, ничтожно въ сравнение съ художницата природа; че нашето искусство за да бѣде съвременно трѣбва да си вземе началото отъ природата. Извинѣте увлечението ми. Вий ще чуete глѣсенъта си по-късно, но не на океана.“

Съ това се раздѣлихъ. Когато пъвицата се обѣрнахъ тя срѣдна голѣмитѣ сини очи на капитанина впити въ нежъ, Той вѣроятно бѣ чулъ думитѣ ѣ, затова тя засрамено минѣ покрай него.

Парахода минаваше километръ слѣдъ километръ. Надъ вечеръ вѣтъра се усили, но спорѣтъ думитѣ на капитанина нѣмаше опасностъ отъ лошо време. Хората започнахъ да се събиратъ, разговоритѣ ставахъ по-живи. По-вечето отъ пѣтниците бѣхъ вече привикнали на морето, и по-лесно можахъ да посрѣщамъ бурята, която по възможности щѣше да дойде съ сивитѣ облаци. Отрицанието на пъвицата да пѣе се разнесе по парахода и всички бѣхъ недоволни, че тя тѣхъ скѣпо се продава. Освѣнъ това не искахъ да останѣтъ по-долу отъ знаменитата артистка въ наслаждението ѣ отъ природата, най-вече женитѣ които искахъ да чуѣтъ всичката буря за да могатъ да расказватъ, когато стигнатъ на сушата каква страшна буря сѣ прекарали, почти ураганъ. Затова всички се рѣшихъ да сѣдѣтъ на кувертата колкото се може по-дълго време.

Пианиста слѣдъ разговора за искусството и природата вземаше ролята на оскърбенъ. Той стоеше на страна, и съ подсмивка отговаряше на въпроситѣ, които му се задавахъ; тънѣхъ си, като че бѣше вдѣлбоченъ въ съчинението на нѣкоя сладка мелодия.

Тихото наслаждение на пъвицата се прекрати. Тя се присѣдини къмъ обществото и особено се радваше на игритѣ на дѣцата. Но

на парахода имаше забълбжителен магнитъ за очитъ на дъвоиката, къмъ когото неволно се обръщаше, както прави стрѣлата на компаса къмъ полюса. Този магнитъ бѣ отъ едритѣ, имаше 1. 82 метра височина и носяше тъмни дрехи. Той често си мѣнѣше мѣстото; ту стоеше въ най-горната стая наведенъ надъ картитѣ и чъртежитѣ, ту отъ мостчето се вглеждаше въ бучащитѣ вълни, ту сѣдѣше на масата да обѣдва. На късо този магнитъ бѣше капитанина.

Очитѣ на любовта сѣ прозорливи. Въ тази минута и двамата забълбжихъ, че ставаше нѣщо неочаквано, непредвидено, нѣщо което не влизаше въ смѣтката на морскитѣ пѣтешествия. Дѣвицата видѣ, какъ единъ отъ по-долнитѣ офицери бърже се покачи по мостчето, какъ растревено говорѣше, какъ капитанина неволно трѣпнѣ. Тя видѣ всичко това и сърдцето ѝ затупа по-бърже. Предчувствуваше опасностъ, но не знаеше каква е. Небето и морето не бѣхъ се измѣнили, но капитанина слѣзе отъ мѣстото си. Дѣвоиката каза още нѣколко думи на лицата, които ѝ забикаляхъ и трѣгнѣ безъ да бърза по кувертата. При главната мачта тя срѣщнѣ капитанина.

„Какво е станѣло? Вий очаквате ли нещастие?“ попита тя на бърже, но толкози тихо, щото никой другъ не чу думитѣ ѝ. Управителя на кораба си свѣси вѣждитѣ: „Кой ви каза това? „питане той.

„Никой. Но азъ виждамъ, чувствувамъ, че има нѣщо, промърмори тя. Могъ ли да помогнѣ въ нѣщо.“!

Мажественното лице на капитанина свѣтнѣ.

„Да, за да помогнете пѣйте!“

Да пѣхъ ли?

„Да! пѣйте; за да не забълбжѣтъ пѣтницитъ, и да бѣдѣтъ спокойни. Въ долната частъ на парахода има пожаръ.“

Пѣвицата се усмихнѣ. Ней, неочаквано ѝ се откри велика тайна. Тя го обичаше, любеше сърдечно, за което тя се считаше, вече, неспособна и нѣщо невъзможно въ нейния неостановенъ, скитнически животъ, на артистка жена.

Тя отъ ново се присѣдини при събраното множество.

„Капитанина, казва, започнѣ тя, че ще се излѣй силенъ дъждъ. Струва ми се, че не би било злѣ ако съ време отидемъ въ голѣмата зала, и къмъ музиката на бурята присѣдинимъ и нашата. Какво мислите, вий, уважаемий колеге, за набърже уредения концертъ? Вий изсвирѣте: „Фантазията на Рубинщайна,“ а азъ ще испѣхъ: „Цвѣтнѣтъ рози въ долината.“

„Вий самата сте прелестна фантазия, каза пианиста, като ѝ се поклони. А въ себе си си

думаше: „Иди че разбери женитѣ, особенно артисткитѣ.“

Слѣдъ четвъртъ отъ часъ голѣмата зала бѣше блѣснѣла отъ ламбитѣ и отраженията имъ въ огледалата и богатата позлата. Женитѣ удобно се располагахъ по мекитѣ канапета и столоче и, даже, мажетѣ, които рѣдко напуцахъ стаята за пушение, се присѣдинихъ за да чуѣтъ концерта на морето.

Пѣвицата набърже се облѣче въ една панета рокля, небесенъ цвѣтъ. Подобно на морска сирена тя влѣзе въ залата. Благодарение на размѣненіето на дрехитѣ, концерта станѣ потържественъ; тя се надѣваше да заеме обществото най-малко два часа. Морскитѣ волни си пѣхъхъ старата пѣсенъ, а ноцѣта обвиваше съ покривка самия корабъ. Въ залата ламбитѣ освѣтлявахъ веселото общество; всички слушахъ, не смѣяхъ, нито да се мръднѣтъ, нито да въздъхнѣтъ. Пианото подъ прѣститѣ на артиста издаваше удивително сладки мелодии. Слѣдъ като свърши всички го хваляхъ, но него го очакваше още по-голѣмо тържество. Тя ще испѣе пѣсенѣта за която до сега е отказвала. Той съ въсхищение ѝ обръщаше вниманието на отдѣлнитѣ хубави части на музикалното съчинение. „Тука гласѣтъ трѣбва да се издигне и да изражава блаженна надѣжда, която прониква сърдцето, друго мѣсто означава тѣга, и най-послѣ при дивния приходъ отъ днѣ (твърдо и високо) въ мол (мекко и легко) блаженството на първата цѣлувка. На това мѣсто въ гласѣтъ трѣбва да се прояви топлина и въстѣргъ.“

Пѣвицата пѣеше пѣсенъ слѣдъ пѣсенъ и най-послѣ: „Цвѣтнѣтъ рози въ долината.“ Композитора нemoжеше да не бѣде доволенъ отъ неѣж. Никого морето не е слушало по-сладки пѣсни отъ тѣзи. Младата дѣвоика пѣеше, „Цвѣтнѣтъ рози въ долината,“ но презъ умѣтъ ѝ минавахъ страшни картини. Като че чуваше воднитѣ струи които заливахъ долу червенитѣ пламъци. „Цвѣтнѣтъ рози въ долината, —“ ето, че види челоуѣка, който въ тази минута ѝ се чини полу-богъ, че стои край опасността съ очертено лице и припърлени дрехи, високо заповѣдва и се бори съ всепоглѣщающитѣ стихии. „Цвѣтнѣтъ рози въ долината,“ — ето, пламѣка че си проправя пѣтъ и къмъ каютитѣ, и избухва и на кувертата, обхваща платна, мачти, и всичко що е на пѣтя му. „Въ Долината цвѣтнѣтъ рози,“ съ очаяние се истрѣгване отъ грядитѣ на дѣвоиката. Ето че кораба затѣква и гѣстъ димъ се вдига надъ него. Но той, несравняемий, се грижи за повѣренитѣ нему души. Матроситѣ прибиратъ всичкитѣ пѣтници и отплаватъ отъ кораба. Само той не слѣзва отъ мостчето, гдѣ-

то е заобиколенъ отъ пламъци и вода; той не иска да остави кораба си и потъва въ вълнитѣ. . . . „Цѣвтъ рози въ долината. . . .“

Вратата на залата се отвори и капитанина влѣзе съ засмѣно лице. Пѣвицата го поглежда и безчувствена пада на земята. „Това е мѣстото на първата цѣлувка, азъ си мислѣхъ че този пасажъ ще бѣде много силенъ за нервитѣ ѝ,“ каза пианиста на окръжаващитѣ го.

Въ единъ мигъ капитанина се озова при дѣвойката и като ѝ вдигаше прищепна ѝ: „Опасността минѣ, благодарение на вашето геройство“.

Наскоро слѣдъ пристиганieto имъ отпразнувахъ свадбата си. Пианиста особено съжеляваше горкия капитанъ, че си взѣлъ такава каприциозна жена. Разбира се, че композитора имаше много причини за да се сърди на пѣвицата, която не щѣше вече да пѣе пѣснитѣ му. Искусството му бѣше много силно за неѣ.

Но капитанина нѣма какво да съжелява, защото е напълно щастливъ. Не отдавна слѣдъ тръгнването си отъ Нью-Йоркъ; той чу, че престелната му жена учила пѣсни за преспиванне дѣца.

Превела. *Юрдана Ариаднова.*

Жената на Председателя.

Г-жа. Кливландъ е много добра къмъ всичкитѣ си стари съкласници отъ Велската коллегия; но тя е по-вече отъ добра къмъ тѣзи отъ тѣхъ, които сѣ принудени да си искаватъ хлѣба.

Минѣлата есенъ на изложението въ Вашингтонъ на „Що чиста храна?“, една нейна съкласница държала лекции по готвение. Тя била гостинка презъ всичкото време на изложението, въ Вудле, лѣтната къща на Председателя. Тѣхната каруца всѣка заранъ ѣ донасяла на длъжността ѝ и ѣ отвеждала при затварянieto на изложението, въ единадесетъ часа преди пладнѣ.

Госпожа Кливландъ била редовна слушателка и това правяло классовѣ ѝ популярни. Всѣка сутрина готварницата била укивана съ цвѣти отъ теплицата на Бѣлата къща и нищо не било изоставено отъ жената на Председателя за да спомогне съкласницата си да успѣе въ предприятието си.

Госпожица Катерина Виллардъ, внучката на апостолката на въздържанието, Госпожица Франсисъ Виллардъ, живѣла въ една стая съ Г-жа. Кливландъ въ Велската коллегия. Тя има отлич-

но добъръ гласъ и се поддържа чрезъ пѣние. До като била на гости у Г-жа. Кливландъ, разпратени били извѣстия отъ Бѣлата къща на по богатитѣ то хора въ обществото, че Госпожица Виллардъ ще даде три концерта въ отдѣлението на секретаръ Ламонъ, подъ закрилата на жената на Председателя, за които трѣбвало предварително да платятъ десетъ доллара (петдесетъ лева). За нѣколко дни слѣдъ испращанieto на извѣстията, каруци съ госпожи отъ висшето общество дохождали до Председателското живѣлище за да си купятъ билети. На концертитѣ голѣмо слушателство поздравлявало Госпожица Виллардъ.

Презъ първото администруване на Председателъ Кливландъ, жена му имала за гостинка една госпожица, нейна съкласница, която се била запознала, когато била ученичка съ единъ Нью-Йоркски пастиръ, съ когото си и писвали. Като се научила Госпожицата, че същия пастиръ билъ въ Вашингтонъ, пратила му покана да дойде да ѣ посѣти въ Бѣлата къща. Той дошелъ на слѣдущата сутрина, и като се разговарялъ съ госпожицата, Г-жа. Кливландъ влѣзла въ стаята и си подала рѣката на пастира, като казала:

„Нѣма нужда да ви препорѣчатъ Господине. Азъ съмъ запозната съ васъ чрезъ писмата ви, и ми е приятно да се срѣщамъ лично“. Подиръ нѣколко минути приятенъ разговоръ, гостиница станѣла да си отива. „Ахъ, виѣ не трѣбва да си отидете, догдѣ не закуснемъ“, казала Г-жа Кливландъ. Той стоялъ и си отишелъ отъ Бѣлата къща, въсхитенъ отъ добрината и такта на първата жена въ държавата.

Забѣлѣжка. Г-жа. Кливландъ би послужила като добъръ примѣръ на женитѣ у насъ, които остигатъ, поради мѣжетѣ си, на почетни мѣста.

The Household.

БЕТХОВЕНЪ.

Бетховенъ се отгѣлилъ въ Баденъ, гдѣто си живѣлъ уединено съ малката пенсия която едвамъ снабдавала нуждитѣ му. Самото му наслаждение било да се скита въ хубавата горица, която се намирала наблизо до града. Тамъ осамотения геней съчинявалъ превъзвишенитѣ си симфонии, като оставялъ душата си да говори съ ангелитѣ и да се въздига до небеса съ хармоничнитѣ си звукове.

Но внезапно му дошло едно писмо, което го принудило да слѣзе долу на земята, гдѣто го очаквали нови скърби.

Единъ неговъ братенецъ, за когото се грижалъ и къмъ когото се привързалъ поради доброто, което самъ му струвалъ, му писалъ че се вплѣлъ въ нѣщо неприятно, въ Виена, и само неговото присѣствие би могло да го избави. Бетховенъ тръгналъ, а за да не харчи паритѣ си, частъ отъ пътя изминалъ пѣшкомъ.

Една вечеръ той се спрелъ предъ една бѣдна къщица и попросилъ гостоприемство. Той ималъ още нѣколко километри пътъ до Виена, но истощенитѣ му сили не му позволявали да продължава пътя си нѣжъ вечеръ. Прибрали го. Той вечерялъ на едно съ хазяитѣ и послѣ се отгѣглил въ къта при огъня, гдѣто сѣдѣлъ бащата. Когато раздигнали трапезата, хазяина отворилъ едно вѣхто пиано и тримата му синове откачи ли инструментитѣ си отъ стѣната. Майката и дъщерята се занимавали съ къщния хезметъ.

Бащата далъ нотата и четирмата почнѣли заедно; съ тази врожденна способностъ за музиката, която само нѣмцитѣ притѣжаватъ. Види се, че това което свирили живо ги интересовало, защото тѣ се изглеждали вдадени и тѣло и душа.

Двѣтѣ женѣ напуснѣли работата си за да слушатъ; по наивнитѣ имъ лица се изразявало приятно удоволствие; и лесно се разбираше, че сърдцата имъ трептѣли отъ съчувствие.

Това само можалъ да разбере Бетховенъ, защото не можалъ да чуе, ни една нота; но по точнитѣ движения на свирачитѣ, по съживлението на лицата имъ се виждало, че тѣ живо чувствуватъ това що свирѣтъ. Той си мислѣлъ за превъсходството на тѣзи хора надъ Италианскитѣ свирачи, които сѣ само добри музикални машини.

Когато свършили, тѣ си притискали ръцѣтъ единъ на други, като да се предадѣтъ щастливото впечатление, което почувствували и момичето се хвърлило въ ръцѣтъ на майка си. Тогава пакъ се изглеждали, като да се съвѣтватъ, и отъ ново взѣли инструментитѣ си. Тѣ почнѣли, но тозъ пътъ очитѣ имъ били влажни и свѣтли.

Приятели мои, казалъ Бетховенъ, азъ съмъ злочестъ, гдѣто немогъ да участвувамъ въ удоволствието, което усѣщате, защото и азъ

обичамъ музиката; но виѣ трѣбва да сте забѣлѣжли, че съмъ глухъ до токози, щото не мога да чувамъ никакъвъ гласъ. Позволѣте ми да прочетѣ тази музика, която ви причинява таквиза живи впечатления.

Той взѣлъ тетрадата очитѣ му се прицѣпнѣли съ съзидишаннето му се затруднило тогази почнѣлъ да плаче и испуснѣлъ тетрадата. Защото това що свирили селянитѣ, това що ги въехитавало, било; „Аллегретото на Бетховена Симиония.“ Цѣлата фамилия се събрали около него, като му показвали съ знакове очудваннето и любовитството си. За нѣколко минутиконвулсивнитѣ хлъцания му пречили да говори, тогава той

БЕТХОВЕНЪ.

имъ казалъ: „Азъ съмъ Бетховенъ.“

Тѣ снели шапкитѣ си и му се поклонили мълчеливо, а Бетховенъ имъ подалъ ръцѣтъ си; селянитѣ ги стискали, цѣлували, и го гледали въ лицето за да видѣтъ чъртитѣ му и да намѣрижтъ отпечатъкъ отъ гения му.

Изведнѣжъ той станѣлъ и сѣднѣлъ до пианото, далъ знакъ на тримата младежи да си зематъ изново инструментитѣ, и самъ имъ изсвирилъ образцовата си пиеса. Тѣ останѣли смаени, никога не е имало по-сладка музика, нито по-добрѣ изсвирена. Когато свършилъ

Бетховенъ останалъ на пваното и измислилъ нѣколко весели, благодарителни пѣсни, такъизи каквито никога не стѣнявали презъ живота си. Голѣма частъ отъ нощта прекаралъ само да го слушатъ. Това било послѣдното му свирене.

Бащата го принудилъ да си легне, но Бетховенъ го втресло презъ нощта; той станалъ, почувствувалъ нужда отъ въздухъ и излѣзалъ босъ на полето. Природата, тъй сѣщо издавала една величествено хармонія, вѣтъра расклашалъ клоноветъ, или се въртелъ на вихрушка като рѣмжалъ и тропилъ гдѣ що сръщналъ.

Бетховенъ стоялъ дълго време вънъ; когато влѣзълъ билъ замръзналъ. Отишли да търсятъ лѣкарь въ Вiena, но той се произнесълъ, че болния ималъ хидропизия въ дробитѣ. При многото грижи, които положили, пакъ лѣкаря казалъ, че Бетховенъ ще умре слѣдъ два дни. И наистина на всѣка минута живота му бърже лѣтелъ.

Когато вече хъркалъ, на смъртното си легло, единъ човѣкъ влѣзълъ; той билъ Хуммельъ, стария и единствения му приятель. Той се научилъ за Бетховеновата болѣсть, но късно било всичко. Бетховенъ не говорѣлъ вече, само единъ погледъ на признателност можалъ да отправи къмъ Хуммела. Послѣдния се навелъ надъ него съ акустичната трѣба, посредствомъ която Бетховенъ можалъ да чува думи на високо произвасени, и му казалъ за скърбта която чувствува да го види въ такова полуженне. Бетховенъ, като че се съживилъ, очитъ му блѣснали и казалъ: „На ли, Хуммельъ, пмахъ дарба?“

Тѣзи били послѣднитѣ му думи. Очитъ му останали неподвижни, устата му се растворила и живота му угасналъ.

Погрѣбали го въ Дозблингскитѣ гробища.

Изъ читанката на Demmenie et Levrier.

Фридрихъ Фребель.

ОСНОВАТЕЛЯ НА „ДЕТСКАТА ГРАДИНА“

Отъ Т. Ганчевъ.

(Продължение отъ брой 4)

II — Цѣльта и средствата за възпитанието споредъ Фребеля.

Цѣльта, която гони възпитанието, споредъ Фребеля, е двойна: *обща и частна*. За обща цѣль той счита: „пълното и хармоническо развитие на всичкитѣ човѣшки способности,“ а частната цѣль се състои въ това: „да се напра-

ви човѣка способенъ, за да може съвѣстно да изпълни общественитѣ си длѣжности; да се разтури неговия умственъ кръгъзоръ и най-сетнѣ да се развие въ душета му любовъ къмъ всички хора. За да може чрезъ възпитанието да се постигне тази двойна цѣль, Фребель зима за основно начало: „*свобода на дѣтето и самостоятелностъ въ работитѣ му*.“ Обаче, подъ думитѣ „свобода“ и „самостоятелностъ“ той не разбира „личенъ произволъ“ или „капризъ“ на дѣтскитѣ инстинкти, но дисциплина, обуздаване инстинктитѣ посредствомъ собствени усилия, които да сѣ насочени къмъ полезна цѣль. Фребель иска щото, чрезъ упражнения на всичкитѣ сили и способности на дѣтето, да се достигне до пълното му развитие.

Съществуването на човѣка се проявява въ неговитѣ дѣйствия. Своитѣ първи дѣйствия дѣтето проявява въ *игра*. Известно е, че още въ първия периодъ на съществуването си дѣтето добива множество впечатления отъ предметитѣ на външния свѣтъ. Тѣзи впечатления подбуждатъ неговитѣ сили, неговитѣ физически, умствени и нравствени способности и, по този начинъ, у него се явява стрѣмежъ да искаже всичко въ работитѣ си. Но тъй като тѣзи впечатления могатъ да дѣйствуватъ благоприятно, или неблагоприятно за развитието на дѣтето, то слѣдва отъ това, че не трѣбва да го оставимъ на случая, а, като се възползуваме отъ този му естественъ стрѣмежъ, да поддѣйствуваме умножено за неговото естествено развитие. На това за жалость, както забѣлѣжава Фребель, се обръща съвѣмъ малко внимание. Дѣцата, въ този периодъ на живота си, се оставятъ почти на случайността. Само майката, може да се каже, полага грижа за дѣтето, а между туй дѣтската душа иска прилична храна още въ първитѣ минути на съществуването си. Всичко що змобикаля дѣтето, прѣдставя за него само единъ хаосъ; разнообразието на предметитѣ е твърдѣ голѣмо, така щото, неразвититѣ му още чувства, не могатъ да ги различаватъ. Да се ръководятъ и уплѣтватъ инстинктивнитѣ дѣйствия на дѣтето, — ето що съставлява собствено началото на възпитанието. Водимъ отъ това начало, Фребель е събралъ за първата възраст на дѣтето редъ игри и занимания, които развиватъ, както тѣлото, тъй и умътъ му. Никой не ще откаже, че игритѣ винѣги служатъ, до известна степенъ за развитието на дѣтето, но тѣ трѣбва да сѣ съобразни съ възрастта и способноститъ му; тѣ трѣбва да бѣждатъ приятни и занимателни за дѣцата.

Самата природа кара дѣтето къмъ различни проявления. Първото проявление, което

забълбъкваме въ дѣтето, е *постоянното движение*. Доста е да наблюдаваме дѣцата, когато сѫ оставени на пълна свобода, ний ще видимъ че тѣ не се спиратъ: припкатъ, скачатъ, играятъ разни игри и прч. Движението, слѣдователно, е първото проявление на живота, та за това не трѣбва да се обвива въ пелени, нито тѣлото нито духътъ на дѣтето, както що правятъ обикновено. Фребель, като се ползува отъ това естествено проявление въ дѣтето, иска да упражни методически всичкитѣ членове на тѣлото му чрезъ малки гимнастически игри, които да се устроятъ така, щото да докаратъ въ движение всичкитѣ мускули на дѣтето, а особено тѣзи на ръцѣтѣ, като по-важни. Всѣка игра се съпровожда съ пѣсни, които Фребель посочва въ книгата „Бесѣди за майкитѣ“. Пѣснитѣ служатъ отъ една страна да даватъ на дѣтето понятия за предметитѣ, а отъ друга — да развиватъ слуха му. Всѣка игра, по системата на Фребеля, е стѣкмена така, щото да упражни и чувствата на дѣтето, които, безъ сѣмнѣние, иматъ доста голѣмо значение въ първото възпитание. Обаче трѣбва да се гледа въ сѣщото време, чувствата да не добижатъ такава влекуща сила, щото да диктуватъ на волята, а напротивъ да се научатъ да се подчиняватъ на изискванията на ума. При игритѣ Фребель захваща съ твърдитѣ тѣла. Той дава въ ръцѣтѣ на дѣтето най първо кълбото (топката); него Фребель счита за най добрата играчка, която по естественъ начинъ развива и усилва всичкитѣ му душевни способности. Втората най-згодна игра е, играта съ валяка (цилиндъра) и куба.

По-нататъкъ Фребель забълбъква, че инстинкта кара дѣтето да се занимава съ *стропение*. Оставено на воля, то несъзнателно удовлетворява тази природна потребба и строи такива нѣща, които надали би могло да направи, ако нарочно му се заповѣдваше. Така напр. дѣтето зема пѣськъ и му дава различенъ видъ — рисува на него съ прѣстъ, или прѣчица разни фигури, събира дървени късчета и гради къщички, прави кладенци, прозорци и пр. Нищо не прави на дѣтето толкова голѣмо удовлетвение, колкото собственитѣ му произведения; то дѣйствително се явява като художникъ, по-вече или по-малко изобрѣтателенъ; то е, тъй да се каже, *творецъ* споредъ силитѣ си. Освѣнъ играчкитѣ що препоръча Фребель, той дава и упътвания, като какъ да се ползватъ дѣцата съ тѣхъ, та по този начинъ се дава на дѣтето възможность да осъществи своитѣ идеи въ каквито и да е произведения. Този видъ забавителни занимания упражняватъ похвата на дѣтето, подбуждатъ го да разгледва, изучава и сравнява предметни-

тѣ и по този начинъ то добива по-ясни, по-вѣрни понятия за тѣхъ. Дѣтето се научава да организира (съставя) отъ известни части нѣщо цѣло, или нѣкъ отъ нѣколко цѣли — една величина. Въ този случай дѣтето постѣпя така, щото да направи известна комбинация въ едно или друго отношение.

Отъ наблюдение инстинктитѣ на дѣтето забълбъкваме по-нататъкъ, че то обича да пристоява (да се грижи). Това обстоятелство е твърдѣ важно за нравственното развитие на дѣтето. Отъ тази му наклонность трѣбва да се възползуваме и да го навикнемъ, колкото може по-рано, да се грижи за каквото и да е било, та по този начинъ да можемъ да го приучимъ да изпълнява въ бѣдѣше своитѣ длѣжности въ обществото. За да се постигне това, Фребель препоръча да се опредѣли за всѣко дѣте по една леха въ градината при забавачницитѣ, която леха дѣтето самѣ трѣбва да разработи, насади съ цвѣтя, полива, чисти и пр. постѣ то трѣбва да се грижи за чистотата и реда на играчкитѣ си, както въобще и за всичко, що му е дадено. Освѣнъ това всѣко дѣте трѣбва да изработва малки, макаръ и прости ръководѣлни произведения, било частно за себе си, или за домашнитѣ си. Тѣзи ръководѣлни произведения му даватъ възможность да прояви привързаностъта си къмъ семейството и другаритѣ, и даже го приучаватъ на благотворителность. Ако то не се труди за тѣзи, които обича, то любовта му е недостатъчно развита и не е въ сила да надвие егоизма.

Изнето е така сѣщо едно отъ потребитѣ за дѣтската душа. Дѣтето захваща да си пѣе прости напѣви, току щомъ захване да блѣбле. Ето защо, както спомѣняхме по-горѣ, пѣнието трѣбва да съпровожда игритѣ въ дѣтскитѣ градини.

Обаче това, което най-много отличава човѣка отъ другитѣ създания, е потреббата да живѣе въ общество отъ равни нему, и тази потребба, толкова важна за човѣка, не е земена подъ внимание въ дѣтинството му. И наистина въ семейството дѣтето не може да намѣри равни на себе по възраст, мисли, стрѣмления, желания и пр. защото родителитѣ, както и братията или сестритѣ му, като по-стари отъ него по нѣколко години, естествено не могатъ да бѣдѣтъ негови другари и не могатъ да удовлетворятъ тази му естествена потребба. Освѣнъ това, общественъ животъ, посрѣдъ равни на себе, е необходимъ за дѣтето, за да му даде значение като членъ въ обществото. Въ дѣтската градина, именно дѣтето си намира другари еднакви по години. Въ това общество отъ дѣца, въ което

то се числи като единица, наистина може да живее така, щото по единъ свършено естественъ начинъ да се развижатъ неговитѣ сили и способности. Всяка специална дарба, всеки индивидуаленъ характеръ, тукъ намира случай да се прояви. На нравствеността тукъ се обръща голямо внимание; да се обичатъ дѣцата едно друго, да си помагатъ едно на друго, — ето общото чувство, общи законъ въ дѣтската градина. Тукъ се препятствува за развитието на гордостта и тщеславието. Размѣната на услугитѣ между дѣцата, като туря преграда на егоизма, приучва ги на самопожертвование. По този начинъ дѣтската градина дава прекрасенъ образецъ на дисциплината, но не такава сурова дисциплина, каквато виждаме въ приютитѣ и училищата и която е толякозъ голяма неприятелка на дѣтската натура, а дисциплина посредствомъ работа. Дисциплината, безъ работа, не е истинска дисциплина; тя може само да препятствува за развитието на злото, но нѣма онази сила, която е потребна, за да може да подбуди дѣтето да върши добро. Истинската дисциплина трѣбва да упражни, да развие у дѣцата всичкитѣ сили, що сѫ потребни за да се постигне доброто. Да се препятствува за развитието на злото е възможно само тогава, когато дѣтето си присвои добри привычки. Отъ това става ясно, че за дѣтето е потребна такава срѣда, гдѣто да може свободно да дѣйствува. Умѣ ли дѣтето да прави изборъ между това — що трѣбва да работи и отъ що да се предпазва, то вече дава пълно нравствено значение на неговата дѣйностъ. Въ семейството а още повече въ училището, гдѣто дѣтето е приковано о училищния столъ въ продължение на нѣколко часове, не може да му се даде възможностъ да приложи волята си на дѣло и по този начинъ да ъх насочи къмъ добро. Следователно, *пассивността*, на която подлагатъ дѣтето е противоестественна дисциплина, защото чрезъ не естествени срѣдства се гледа да се постигне истинска послушностъ. Въ дѣтската градина само дѣтето, отъ собственитѣ си постѣпки, ще се убѣди, че направеното отъ него зло, причинява още незадоволство между другаритѣ му и напротивъ, че добритѣ постѣпки виждаме влекатъ подирѣ си и добри слѣдствия.

Материалнитѣ и нравствени облаги, що се добиватъ отъ дѣтскитѣ градини, сѫ твърдѣ значителни. Дѣтската градина, наистина, нѣма за цѣль да замѣсти семейното, домашното възпитание, което всекога трѣбва да остане центръ и изходна точка, но като прибира дѣцата за нѣколко часове презъ деня (обикновено отъ

4 до 5). — тя доставя на майкитѣ най-доброто и най-вѣрното спомагателно срѣдство, за да изпълнятъ своето високо призвание. Отъ друга страна, понеже по системата на Фребеля, труда предшества учението, въ собственната смисълъ на думатата, то дѣтскитѣ градини упражняватъ похвата на дѣтето, развиватъ въ него охота къмъ практическа работа, а въ същото време го подготвуватъ и за по-правилно, по-систематическо образувание. Следователно, Фребель иска да образова дѣтето посредствомъ труда, който служи не само за това, щото да го приучи да изнамира и произвежда, но и да просвети неговия умъ, да облаготрови сърдцето и характера му. Благодарение на упражненята, които се даватъ въ дѣтската градина и които често се мѣняватъ, дѣтето придобива ловкостъ въ работитѣ си, точностъ и бистрота въ възгледитѣ си и способностъ въ сравнение; въ него се развива така също понятие за хубавото, чувството за хармонията. Съ една рѣчь всичкитѣ вродени способности на дѣтето се развиватъ до такава степенъ, щото може даже да се опредѣли неговото специално призвание за въ бъдѣще. И наистина, колко таланти сѫ угасвали само за това, защото не е имало случай и възможностъ да се забѣлѣжатъ и обработятъ на време! Колко пѣти тѣ сѫ довеждали човѣка, даже до зло, — както става изобщо съ сили не дисциплинирани — понеже сѫ били лишени отъ нуждитѣ срѣдства за развитие! Методата на Фребеля не е нищо друго, освѣнъ *развитие посредствомъ труда*.

Трѣбва да се признае, че много дѣца отраствуватъ въ срѣда, лишена отъ простота и наивностъ, така пресѣщи на дѣтската възраст и по този начинъ привикнуватъ да подражаватъ въ всичко на възрастнитѣ. Много ранното имъ прасвание въ училище прави щото тѣхнитѣ знания да бѣждатъ по-вече привидни отъ колкото дѣйствителни. Трѣбва да се знае, че преди *науката*, тѣмъ трѣбва *животъ*, та за това е нужно да се устрои за дѣцата едно малко общество, единъ малъкъ свѣтъ, гдѣто подъ надзора на възпитателитѣ да могатъ самостоятелно да дѣйствуватъ. Такова малко общество отъ дѣца, такъвъ малъкъ свѣтъ, представляватъ дѣтскитѣ градини (забавачницитѣ). Тукъ дѣтето е щастливо, като вижда че може да осъществи своитѣ помисли; то е щастливо че може свободно да изказва всичко, каквото става въ него — да обажда мислитѣ си и на другитѣ. Основния принципъ на дѣтската градина изобщо състои въ това, щото да се представи въ микрокосма (малъкъ свѣтъ), посредствомъ всеобщитѣ усилия, хода на човѣшкото развитие. То-

зи малък свѣтъ трѣбва да подготви дѣтето за голѣмия; то трѣбва да разбере единството въ многообразието (човѣкъ въ човѣчеството и човѣчеството въ човѣка). Такова пълно единство въ многообразието трѣбва да се постигне и при възпитанието. Споредъ това всичкиѣ занятия въ дѣтската градина трѣбва да съдържатъ елементи за общото човѣшко образование възъ основа на тази идея, че човѣка—дѣте, трѣбва да прилича на човѣчеството въ дѣтнството му.

По метода на Фребеля, който поставя на първо мѣсто физическото развитие на дѣтето, не трѣбва да занимаваме малкиѣ дѣца неприкѣснато по-вече отъ четвъртъ часъ, а по-възрастнитѣ не по-вече отъ половина часъ.

Фребелъ е изнамѣрилъ, тъй да се каже, *ключътъ* за естественното възпитание и обучение на дѣтето. Но пита се: какво правятъ въобще, за да даждъ ужъ пълна свобода на вроденитѣ дѣтски способности? Въ висшиѣ класове захващатъ, тъй да се каже, да дресироваѣ дѣтето, като го приучватъ на различни маниери и приструвки още отъ първата година на живота му и това правятъ съ цѣлъ да го научатъ на приличие. Обаче всичко туй е чуждо още за дѣтския умъ и дѣтето върши всичко по подражение. Игритѣ що имъ се даватъ въ училищата и въ къщи не сѣ нищо друго, освѣнъ игри пакъ по подражение, които не даватъ мѣсто за свободна и самостоятелна дѣятелност на дѣтето и по този начинъ полегка-легка се заличва отпечатъка на неговата индивидуалност. Какво пакъ правятъ въ туй отношение дѣтскиѣ градини? Дѣтската градина представя на избора на дѣтето материалъ, който отговаря на изискванията на неговата свободна дѣятелност; тя дава потребнитѣ упътвания, отъ които дѣтето се ползува, а да осмислени своитѣ идеи, безъ да се задоволява само съ едно подражаване на онова, що му показватъ; най сетнѣ, тя му дава правило, метода, която го прави кадърно да изнамира и произвежда. Слѣдователно, дѣтската градина дава възможност и потребнитѣ сръдства за да се развие хармонично дѣтето, безъ да се стѣснява неговата природа, та по този начинъ да може и въ бъдѣще, като се ръководи по възможност по своитѣ вродени наклонности, да заеме съ достоинство мѣстото, що му се пада въ обществото.

Мадамъ де Стаелъ.

Изъ книгата „Момичета които сѣ се прочули“ на Сара К. Балтонъ.

Бѣше двадесетий Септември, 1881 година. Слънцето блѣстѣше надъ хубавото Женевско езеро, като отидохме съ параходчето за Коппе. Крайбрежията бѣха посѣти съ хубави вилли, полу-скрити съ влечущи растения отъ всеѣкакъвъ видъ, до като лехитѣ се лѣснѣли съ цвѣти отъ различни краски. Сѣжно-вѣрхия Монбленъ гледаше на долу върху тихата долина.

Ний излѣзохме отъ парахода по повалената стѣла и миѣххме презъ пѣтека забинколена отъ тукъ и отъ тукъ съ джбове, чернични и диви кестенове дървета за извѣстната къща, въ която Мадамъ де Стаелъ е живѣла. Къщата е по направата си французка, двоетажна кула, сива съ зелени капаци; влечущи растения се искачатъ по портата и високитѣ стѣни; красни цвѣти на всекъдѣ се видѣтъ. Като влезешъ стѣпвашъ въ единъ корредоръ, съ зелени пердета, съ много бустове отъ които най-хубавия е този на Господинъ Некеръ. Първата стая е голѣмата библиотека мебелирана въ бѣло и синьо; слѣдующата има завѣсен отъ Гобелинска тапестрия (подобно на сегашнитѣ коврѣи, само че тѣ сѣ вѣзани съ игла а коврѣитѣ сѣ тъкани на машина) е стаята където Мадамъ Рекамие сѣдѣла съ Мадамъ де Стаелъ и гледали на прекрасната мѣсност, която трѣбва да е отпочивала, даке тѣхния смугенъ животъ. Тукъ е масата на която е работила жената, която Маколей нареклъ: „най великата на времето си,“ и за която Байронъ е казалъ: „тя е единствената жена и е сторила повече отъ колкото всичкиѣ други събрани наедно, въ умственно отношение; тя трѣбвало да бѣде мъжъ.“

Подиръ тази стая се влиза въ приемната, която е постлана съ килимъ отъ цѣлъ платъ; мебелирана въ червено и бѣло. Спирахме се да гледаме портрета на Господинъ Некеръ, баща ѝ, човѣкъ якъ, и съ благороденъ изгледъ; на майка ѝ, облѣчена въ бѣла копринена рокля, съ напудрена коса, твърдѣ хубавица; на Мадамъ де Стаелъ, облѣчена въ кафяво желтикава рокля съ извита пазва и къси ръкави, държи въ ръката си стрѣкъ цвѣте за да не сѣ празни ръцѣтѣ ѝ, до като тя е занята въ разговоръ, който очудватъ цѣла Европа. Тука е тъй сѣщо портрета на Барона, мъжа ѝ, съ бѣлата си перука и военно облѣкло; а по нататакъ портретитѣ на обожаванитѣ отъ неѣ синъ и дѣ-

щеря. Постѣдната красива, съ кротко жално лице, и тъмна коса и очи.

Защо дохождатъ съ хиляди хора всѣка година на това уединено мѣсто? Защото тука живѣло, писало и страдало самото лице отъ което Наполеонъ Великий се страхуватъ, и за която Галифе, отъ Женева се произнеслъ: „най забѣлѣжителната жена, която Европа е родила; учена, богата, авторката на, *Кориниъ*, и *Германия*“.

Анна Луиза Жерменъ Некеръ, се родила

стола на Лудовика се виждалъ да се подрутва, защото народа билъ уморенъ отъ извънмѣрно тежкитѣ данъци, Некеръ билъ повиканъ на помощъ съ надѣжда, че съ икономия и намаление на расходитѣ ще се избави народа. Освѣнъ това той далъ въ заемъ на правителството десетъ милиона франка. Естествено, Некеровата къща въ Парижъ станѣла общественъ центръ, който жена му умѣла да управлява. Гиббонъ билъ влюбенъ въ послѣдната. Той казалъ: „Тя

МАДАМЪ ДЕ СТАЕЛЪ.

въ Парижъ, на 27 Априлъ, 1766 год. била дъщеря на Яковъ Некеръ, Министеръ на Финансиитѣ въ времето на Лудовика XVI, чловѣкъ съ високи умственни способности, авторъ на петнадесетъ тома; и на Сусана, дъщеря на единъ Швейцарски пастиръ, хубавица, учена, и усърдна Християнка. Некеръ се обогатилъ на млади години съ банкерство, и билъ испратенъ отъ Женевската република, като постояненъ посланикъ въ Версалиския дворъ. Когато пре-

е учена, но не педантична, весела въ разговоръ, невинна по чувство и елегантна по обноски. Първото му впечатление билъ заягчено отъ потѣсно познанство. . . . „Когато бѣхъ въ Крассие и Лозаннъ азъ се наслаждавахъ отъ щастieto на моя сънъ; но на завръщанието си въ Англия, азъ скоро разбрахъ, че баща ми не щѣше нито да чуе за това сродяване съ чужденки, и че безъ неговото съгласие, азъ бѣхъ съ празни ръцѣ. Подиръ много измѣчвания, азъ се

приклонихъ на съдбата си; въздъшахъ като любовникъ; но послушахъ като синъ.“ Гиббонъ не се оженилъ но спазилъ презъ цѣлия си животъ приятелството и възхищението си за Госпожа Некеръ. Затова не било чудно, че Гиббонъ обичалъ да посѣщава нейния салонъ, където Бюфонъ, Хюмъ, Дидро и д'Аламбертъ често ходили.

Дѣтето на такива родители трѣбвало да е интелигентно. Майката била систематична учителка, и всѣки день дъщерята сѣдѣла на дървеното си столче до нея, за да си учи уроците. „Тя се много страхува отъ майка си, писалъ Симеонъ, пѣтешественника, но е твърдѣ фамилиарна съ баща си и много го обича. Единъ день слѣдъ обѣдъ Г-жа. Некеръ излѣзе отъ стаята. Изведнѣжъ дъщеря ѝ си нагъна кърпата за трапеза и ѝ хвърли връхъ баща си, и тогава като станъ хвърли се на врата му, като задушаваше мъмранията му съ цѣлѣвки. Но щомъ се върна майка ѝ, тя пакъ станъ мълчелива.“

Дѣтето отъ рано почнало да проявява литературната си дарба, като писала драми, и си правила царие и царици отъ хартия за да играятъ ролитѣ. Това майката не одобрила и било запрѣтено. Когато станъла на дванадесетъ години написала една драма, която изиграла съ приятелитѣ се въ приемната стая. На петнадесетъ години тя написала съчинение върху *Уничтожението на Нантския едиктъ*, и друго върху Монтесковото „*Духа на Законитѣ*.“

Отъ голѣмо напрѣжение на мозъка и продължително учение, тя се разболѣла и доктора ѝ предписалъ, за голѣмо нейно удоволствие, чистъ въздухъ и слънчевина. На чифлика имъ Св. Уенъ, тя често подскачала, играла, отъ сутрина до вечеръ. Г-жа. Некеръ съжелявала, че планътъ ѝ се развалилъ относително въспитанието на дъщеря ѝ, и слѣдъ години, когато послѣдната се отличила, тя казала: „То е свършено нищо въ сравнение на това, което бихъ го азъ направила“.

Господинъ Некеровото намаление на пенсиятъ, и налагане акцизъ на луксознитѣ (раскошнитѣ) вещи наскоро повдигнало аристокрацията противъ него, и добрия, но слабосърдеченъ царъ, помолилъ министера да си даде оставката. Жена му и дъщеря му силно почувствували удара, защото и двѣтъ го обожавали. Мадамъ де Стаелъ казала за баща си: „Отъ минутата на женибата имъ до смъртта ѝ, майка ми е държала всѣкога най-първо мѣсто въ мислитѣ му. Той не бѣше както други мъже на власт, да бѣде любезенъ къмъ нея само сегисъ тогисъ, но постоянно ѝ изражаваше най-нежнитѣ и най-деликатнитѣ чувства“. От-

носително нея си тя писала „Само да бѣхме съвременници съдбата би ни съединила“. Подиръ смъртта му тя казала: „Азъ бихъ дала останалата частъ отъ живота си, ако можеше да се възвърне за шестъ мѣсеца“. До най-послѣдната минута той ѝ билъ идола.

Слѣдующитѣ нѣколко години цѣлата фамилия пѣтувала по-вечето отъ времето. Некеръ публикувалъ една книга по *Финанциитѣ*, отъ която изведнѣжъ се распродали сто хиляди екземпляра. Една по-предидна книга, *Смѣтка дадена на Царя*, въ която показвалъ какъ за години държавнитѣ пари били прарасвани въ Франция, тоже, се много продавала. За тѣзи книги, а най-вече за една кореспонденция съ нѣкого, той билъ пратенъ на заточение надолечъ отъ Парижъ. Сърдцето на дъщеря му било като съкрушено когато се научила за това. Тя обичала до толкози Парижъ, щото казвала, че по-предпочита да живѣе въ него съ сто лева за година, и въ четвъртия етажъ, отъ колкото кждѣ да е другадѣ въ свѣта. Иосифъ II, Австрийский царъ и Неаполетанския царъ, предлагали на Некера добри мѣста въ държавитѣ си, но той не приелъ.

Госпожица Некеръ достигнала до възраст, безъ да бѣде красива, но съ чудна привлекателностъ и тактичностъ. Тя могла да говори за добритѣ качества на другитѣ безъ да ги лѣскае, била добросърдечна и великодушна, и макаръ, че най-блѣскава говорителка, пакъ могла да привлече къмъ себе си мислитѣ и повѣрението на другитѣ. Тя писала една книга върху *Руссо* за която много се говорило. Питъ отъ Англия, Контъ Ферзенъ отъ Швеция и други ѝ предлагали да се омъже за тѣхъ, но ти никого не обичала както баща си. Съгласявала се да се задомн, само, ако ѝ се даде обѣщание, че никога не ще бѣде принудена да се раздѣли отъ него.

Баронъ де Стаелъ, Шведския посланикъ, челоуѣкъ съ високо образование, съ превѣсходно общественно положение и тѣсенъ приятелъ на Густава, билъ готовъ да направи какво да е обѣщание, заради богатата дъщеря на Министеръ Некеръ. Той билъ на тридесетъ и седемъ години а тя, само на двадесетъ, но се съгласила на предложението, за да угоди на родителитѣ си. Като отишла въ Парижъ, тя била приета въ двора, и Мария Антоанета ѝ се отнесла много благосклонно. Наскоро подиръ това Некеръ билъ повиканъ отъ заточението си на стария си чинъ.

Финанциалното положение на държавата се подобрило и Некеръ станълъ идола на народа. Скоро поискалъ народа, да си има представите-

ли, и царя изпълнилъ желанието имъ, но Некеръ не билъ одобренъ отъ царскитѣ съвѣтници и повторно билъ накаранъ да напусне Парижъ, безъ да разказва много за това; но народа, като чулъ тутакси изискалъ възращанieto му, и той билъ набърже повиканъ отъ Брюкселъ.

Но положението на държавнитѣ работи било достигнало до тамъ, щото да предизвика кървавата революция. Дързостната Мария Антоанета се явила на балкона съ двѣтѣ си дѣца, до като Лафайетъ колѣнчилъ предъ нея и цѣлуналъ ръката ѝ. Но народа неможалъ да се умири.

Некеръ като видѣлъ, че не ще може да служи вече царя си, се оттеглилъ въ Коппе, Швейцария, гдѣто живѣлъ до смъртта си. Мадамъ де Стаелъ, като жена на Шведския посланикъ продължавала да живѣе въ Парижъ презъ всичкитѣ смутове, като писала ежедневно на баща си, и вземала живъ интересъ въ политиката. „Въ Англия“, казала тя, „женитѣ сѣ привикнали да мълчатъ предъ мъжетѣ, когато се разискватъ политически въпроси. Въ Франция тѣ направляватъ разговора, и умоветѣ имъ сѣ готовност придобиватъ леснотата и таланта които, тази привилегия изисква. Лафайетъ, Нарбоннъ и Талейрандъ се съвѣтвали съ нея. Тя напечала главната частъ на Талейрандова рапортъ по публичното въспитание въ 1790 г.; изработила Нарбоннъ да се покани за министръ; и по-късно когато Талейрандъ билъ на заточение изискала назначението му за министръ на Външнитѣ работи.

Положението на работитѣ отивало отъ злѣ на по-злѣ. Въ 1792 год., Шведското правителство повикало посланика си и Мадамъ де Стаелъ се приготвила да избѣгне, но останала за да избави нѣколко отъ приятелитѣ си. Седемѣтъ Парижски тѣмници били превърнени подъ ужасното управление на Робеспьера, Дантона и Марата. Голѣми купове отъ умрѣли лежели предъ всѣка тѣмнична врата. Пресмѣтнато е, че презъ владичество на *Ужаситѣ*, загинали осемнадесетъ хиляди и шестстотинъ лица отъ гилотината. Когато хора отъ полицията посѣтили къщата ѝ, гдѣто нѣкои отъ министритѣ били скрити, тя ги посрѣщила лѣкаво, като ги молѣла да не влизатъ въ частната къща на единъ посланикъ. Когато приятелитѣ ѝ били арестувани, отъ варварскитѣ предводители, съ сладкорѣчието си, тя испросила тѣхната безопасност, и тѣй избавила живота на мнозина.

Най-послѣ тя трѣбвало да напусне пълния съ ужасъ градъ. Като си предполагала че положението ѝ като жена на чуждостраненъ посланикъ ще ѝ защитава, тя трѣгнала съ една

кола тѣглена отъ шесть коние. Изведнѣжъ една сганъ отъ полугладни и свирѣпи жени се нагрупали наоколо, и се испрѣчили напредъ кониетѣ. Колата била спрѣна и Мадамъ де Стаелъ отведена въ Народното Събрание. Тамъ тя се молила на Робеспьера за милостъ, и тогава чакала шесть часа за рѣшението на Коммуната. Презъ това време тя видѣла наетитѣ убийци да минуватъ подъ прозорцитѣ съ оржжия на кървавени. Сганъта се спуснала да обере колата, но единъ ягкъ челоуѣкъ се покачилъ на предницата и ѝ бранилъ. По-послѣ тя се научила че той билъ прочутия Сантерръ, личността която надзиравала посичанието на Лудовика XVI, и заповѣдала на солдатитѣ да биятъ силно барабанчетата, за да се заглушжтъ послѣднитѣ думи на умирающия царъ. Но Сантерръ билъ видѣлъ Некеръ да раздава храна на бѣднитѣ въ Парижъ въ време на глада, и сега той се отнесълъ приятелски къмъ дѣщеря му, заради благородното дѣло. Най-сетнѣ позволено ѝ било да продължава пътешествието си и пристигнала въ Коппе съ дѣтето си, Августъ, изнурена отъ мъжитѣ, които прекарала.

Швейцарския домъ наскоро станалъ прибѣжище за тѣзи, които бѣгали отъ ужаситѣ на Коммуната. Тя наела единъ вѣренъ водачъ, който знаелъ планинскитѣ проходи, за да превозда бѣглицитѣ.

На слѣдующата година като желала да направи малко промѣнение, тя посѣтила Англия гдѣто била добръ приета отъ много знаменитости, между които била и Фанни Бурне, авторката на *Евелина*, която казала, „че никога по-преди не била чула разговоръ. Въ нея се съединявахъ най-сладкото краснорѣчие, най-остротото наблюдение, най-блѣскавата духовитостъ, най-изящнитѣ обноски“.

На Ян. 21, 1793 год. нещастния Царъ билъ посѣченъ съ гилотината предъ голѣмо множество народъ. Шестъ души го свързали за дѣската и тогава главата му отхвъркинала отъ тѣлото посрѣдъ виковетѣ и маханията на шапкитѣ на кръвожедната тѣла. Некеръ се молилъ да отиде предъ Конвенцията за да испроси милостъ за царя, но му отрекли. Мадамъ де Стаелъ отправила възвание къмъ народа за въ полза на хубавицата и нежно-сърдечната Мария Антоанета; но на Септ. 16, 1793 год. на четири часа сутринъта, въ една раскрита кола помежду тридесетъ хиляди войници и много шумъ и врява, и тя била отнесена на ешафода; и по-послѣ когато било посочено окървавеното ѝ лице предъ тѣлната, тѣ викали, смѣли се отъ радостъ, догдѣто присипнали.

На слѣдующата година 1794, Госпожа Не-

керъ умрѣла въ Конне, като пришепнала съ последната си въздишка: „Ний ще се видимъ въ Небето“. „Тя гледаше къмъ небето като слушаща на молитвата ми; тогава, вдигна прѣста си на лѣвата рѣка, на който носеше прѣстена, който ѝ бѣхъ далъ, за да ми папомни обѣщанието което бѣше писано на него, да ѝ обичамъ вѣчно“. Предаността му къмъ нея е било отъ особенъ характеръ. „Никой езикъ не би могълъ да даде една точна идея за това“. Изнурена отъ бѣдни нощи, то често спѣше съ главата си олѣгната на рѣката му. Азъ съмъ го видѣла да стои неподвижимъ за часове въ същото положение, да не би да ѝ събуди, ако се помръдне. Подиръ нѣколко часа отсъствие за да си отепи, на завръщане той питалъ прислужното лице, да ли го е викала. (с. т. дв.)

Въ какво се състои добрия мъжъ?

Редактора на американското женско списание, „Ladies' Home Journal“, минжлата година се отнесе до осемъ жени за разширението на горния въпросъ.

Ний превеждаме за читателитѣ си мнѣнията само на три отъ тѣхъ.

Вий желанте да знаете кое е, споредъ мене най нужното качество у единъ мъжъ, чрезъ което жената би била щастлива въ задовляването си. Първата ми наклонность е да ви отговорѣ съ една Спенсеровъ дума: незнаемо. Да си какъ право, въпроса е безъ отговоръ, и моля ви се, имайте ме за извинена. Защото качеството, което би доставило щастие за едно го би било нетърпимо за друго. Тишината на душата, която уталожва нервитѣ на една жена може да дотѣгне на друга; веселостта и приказливостта, които сж привлекателни за тази съпруга, може да сж отвратителни за друга. Юначество се харесва на Ивана. Кротостъ може да се праи на Иванка.

На късо не можъ да рѣшъ загатката, ако не ми посочите, коя жена на кой мъжъ искате да дадете. Но ако искате единъ параграфъ отъ простъ женски съветъ на дѣвойки, които ще влязатъ наскоро презъ сериознитѣ врата на задомения животъ, нѣма нужда да ходъ далечъ да го търсѣ.

Една дѣвойка ѝ харесватъ по тази, или онази, за много, или пакъ за ни една причина. Но една съпруга си е таквази, заради любовта и упованието, които е дала самоволно и съзнателно. Дѣвойката не знае защо люби. Съпругата знае напълно, защо и какво люби.

Като изброимъ всичкитѣ исключения, за

които можемъ да кажемъ само: „Колко скърбни, глупави и лонни сж,“ то можемъ да земемъ за общо правило, че единъ видъ същество жената не може постоянно да обича и това е нелюбезното.

Пипъ вамъ влюбени дѣвойки: вий можете да повѣрите щастнето си, и други гѣща равни нему, само на единъ неженъ мъжъ. Съ това не искамъ да какъ мъжъ, който е сполучливъ любовникъ. Всичкитѣ мъже сж сполучливи любовници, когато искатъ; но любовнитѣ изражения малко струватъ. Дѣвойката, която се омъжва за мъжъ, който се е показалъ грубъ и студень, заслужва сѣдбата, която навѣрно ще ѝ постигне. Колко подаръци ти праща? Колко цѣлувки ти дава? Тѣзи не сж въпроситѣ. Да ли сж обѣщанията му усърдни? Да ли сж писмата му любезни? Тѣзи сж съвсѣмъ маловажни работи.

Но какъвъ синъ е той на остарѣлия и осамотения си баща? Търпеливъ ли е съ непривлекателната, болна, и даже, мърморица майка? Разядосва ми се по нѣкога. „защото е роденъ тѣй?“ Сърди ли се, небрѣжливъ ли е и немилостивъ, и очаквали да му простѣтъ и забравѣтъ всичко, за да може и другъ пѣтъ да прави подобно?

Студень ли е къмъ болни — глупави кисели болни, негови роднини? Не състражда ли съ болка — не своята?

Лесно изговаря ли остри думи, а рѣдко да съзнава, и още по-рѣдко да се извинява.

Тогава внимавай. Стари сериозна и размисли. Питай дуната си, и търси внимателно и дълго време пропехождаването на любовта си, преди да рискувашъ живота си въ женитба. Истинно нежния мъжъ е най-нежното същество въ свѣта. Привичка въ нежностъ е свѣтлина въ живота, слава на любовта, сигуръ на мирѣтъ, и основа на домѣтъ.

Задоми се съ чловѣкъ, който е постоянно смисленъ, благъ, неженъ, истиненъ и кроткъ. Омъжи се за мъжъ чийто съпружески дѣла ще бѣдѣтъ тѣй нежни, както думитѣ му, като любовникъ. Тогава изпълнявай своята частъ и ти ще си щастлива жена.

Но внимавай вчера, днесъ и всѣкога, да не би той да те напредвари въ качеството, за което го обичашъ най-много.

Elizabeth Stuart Phelps Ward.

Най-първо отъ всичко, наблюденията ѝ ѝ водѣтъ да изисква характера на мъжа да бѣде основанъ на свършено добри начала. Съ това тя е увѣрена че дъщеря ѝ ще бѣде до нѣкъдѣ обеспечена; защото мъжѣтъ ще бѣде

тогава почтенъ, въздърженъ, дързостенъ и благъ. Но, даже и човекъ съ добри начала и естествено приятни характерични чърти могълъ би да направи — нещастна една жена. Има много добри хора, които сж неприятни. Той може да е прекаленъ светецъ и несвободолюбивъ, и тъй да превръща домътъ си на тъмница, може да е много силенъ тѣлесно, а нравствено да е страхливъ и по-този начинъ да губи почетта ѝ; може да е раздразнителенъ, по причина на нервозностъ; може да е славалюбивъ, нетактиченъ, неразуменъ и да съществува таквази разлика въ вкусоветъ и мнѣнията имъ, която да причинява чести домашни спрѣчвания. Тѣй щото, даже, съ добри начала, може да нѣма трайно щастие. Но едно нѣщо е извѣстно: че нѣма трайно щастие безъ тѣхъ. Единъ мъжъ може да е до толкова способенъ щото жена му да се гордѣе съ него; но безъ правота може да ѝ посрами на края. Съ самохвалството си може да ѝ направи да се отвращава отъ него; може даже твърдѣ добритъ му обноски и привлекателности да съкрушѣтъ сърцето ѝ; и най-послѣ отъ голѣмитъ му добродѣтели да се породи таквази себеизмама, щото да стане нетърпимъ.

Добро нѣщо е, наистина, че не е нужно за щастieto на една жена, мъжа ѝ да бѣде съвършенъ човекъ. Защото има щастие за жената, даже като се приспособява за мъжевитъ си отклонения отъ съвършенство; има радостъ въ търпениа и себепожертвование, въ старание да се спечели похвална дума, въ успѣхъ въпрѣки мъжнотия, въ правение удоволствие на любимия.

Нито богатство, ни високо положение, ни талантъ, не сж необходимо нужни за щастieto на жената; по основа на главнитъ добродѣтели изработени въ несамолюбие, смисленностъ и добронравие ще го добиѣтъ. Защото жената трѣбва да почита мъжа си най-първо, а смисленността и добрия му нравъ, ще спазватъ постоянно любовта ѝ, жива и силна. Любовта тогава е главното нѣщо.

„Имате ли хлѣбъ?“ попиталъ скжперника на пазаря. „Да билъ отговора, хлѣбъ бѣлъ като млѣко“. „Хората сравняватъ хлѣба съ млѣко, тогава трѣбва млѣкото да е по добро нѣщо, да сикупемъ млѣко.“ „Ний имаме, отговорилъ продавача млѣко, прѣсно, като масло“. „Маслото тогава е по-добро нѣщо, имате ли масло?“ „Продавача отговорилъ: „Масло, сладко, като зейтинъ“. Зейтина тогава трѣбва да е за предпочитане: имате ли зейтинъ?“ „Имаме зейтинъ, тѣй чистъ, като бистра вода.“ „Скжперника то-

гава казалъ: „Ний имаме вода у дома; нѣка си отидемъ да вечеряме.“

Нѣщо по този начинъ се рѣшава уравнението въ факта, че всичкитъ добродѣтели, привлекателности и нежности служѣтъ да произведѣтъ любовта. Жената, която дѣйствително люби мъжа си, ще позлати тѣй погрѣшкитъ му съ нежностъ, щото сме принудени да мислимъ, че необходимото нужно нѣщо въ задомения животъ, е любовта.

Harriet Prescott Spofford.

Различни жени изискватъ разни добри мъжски качества. Мъжа, който би задоволялъ една жена биха му недостигнали много важни особености за друга. Но, при все това, има нѣкои коренни правила по които всѣка дѣвойка би могла да се води при изборътъ си.

Първо, макаръ, че различие въ темпераментитъ често води къмъ щастие, разлика, обаче, въ вкусоветъ и обичаитъ всѣкога причинява окаянство — т. е. ако единъ русъ мъжъ се ожени за черноока жена могатъ да бѣдѣтъ щастливи; но мъжъ, който е предаденъ на наука та, а се жени за жена, която обича обществото, женѣтъ се за раздоръ и взаимно презрѣние. Мъжа и жената трѣбва да обичатъ сжщитъ нѣща и да иматъ взаименъ интересъ въ сжщитъ предметъ. Различие на народностъ, а най-вече, когато се вмжкнуватъ различни обичаи, сж всякога, рано или късно, причина на окаянство. Сжщо може да се каже и за различни религии и голѣма разлика въ годинитъ. На кратко дѣвоиката трѣбва да си вземе мъжъ отъ народността си, отъ вѣрата си, и приличенъ за годинитъ ѝ — приличностъ значе да не бѣде по-вече отъ десетъ години по-старъ отъ нея. Сжщо тѣй, и даже, по-важно е да не бѣде отъ различна класа. Погрѣшка въ това, може да стане причина за голѣмо окаянство и унижение за една жена. Да си предположемъ тогава че една дѣвойка има сгоденикъ отъ вѣрата си, народността си, приличенъ за годинитъ ѝ, и общественно не стои по-долу отъ нея. Какви други нѣща сж нужни, за да бѣде задомения имъ животъ щастливъ?

Първо — Избери си мъжъ, който е благочестивъ — не толкова „черковникъ“, — колкото естествено религиозенъ; който обича истината, милосърдието и правдата, и който би служилъ Богу, даже, и да умрѣше дявола и да нѣмаше черкова на разстояние на двѣ хиляди часа. Но пакъ помни че ходение на черква поддържа човекъ въ сношение съ доброто и Бога, и прави го, даже, да гледа на свѣта като на приятели. Човекъ, който не ходи на черква,

въ единъ християнски градъ е непредпазливъ, че може да е и небезопасенъ мъжъ.

Второ — Избери си несебелюбивъ мъжъ. Много по-добъръ е за една дъвойка да си остане незадомена отъ колкото да се върже за едно същество, което се мисли че е всичко, защото тогава жена му трѣбва да е нищо.

Третьо — Избери си работенъ мъжъ. Този, който има цѣль въ живота си, или той ще направи себе си и тѣзи, които сѣ наоколо му окаянии. Ако е богатъ и нѣма занимание, тогава гледай да си има една невинна мания, таквази да обича да ходи на ловъ, или пакъ градинарство. Молитви трѣбва да се възнасятъ всѣкидневно за домачадието на бездѣлния мъжъ, защото той, навѣрно, би направилъ клѣти, и жена си и дѣцата си.

Четвърто — Не избирай мъжъ, който се труди да събере двата края на едно. Човекъ въ такова положение нѣма право да мисли за любовъ, защото не може да наеме колиба и посади трандафилитъ ѝ. Мъжъ, който дѣйствително люби една жена не би ѝ молилъ да сподѣлѣ окаянството и бѣдността му. Ако наистина му се ще кѣща и жена, нѣка да работи и спести за тази цѣль; защото ако не сполучи да стори това преди оженванието си, никога по-послѣ не би го сторилъ. Да се ожени човекъ е лесна работа, но да гледа кѣща е трудна.

Пето — Избери си търпеливъ и любезенъ мъжъ, който знае, че само почнува да се запознава съ това чудно същество жената, и който поради това ще търпи погрѣшките и недостатъцитъ ѝ.

Но тука длъжността е взаимна. Ако младитъ искатъ да сѣ щастливи, то тѣ не трѣбва да сѣ готови да забѣлѣжаватъ на бързо погрѣшките си единъ на другъ; тѣ трѣбва да помнѣтъ че Богъ имъ е далъ клѣпачи както и очи.

Amelia E. Barr.

Най-голѣмата сестра въ семейството.

Отъ Ruth Ashmore.

Чудѣ се колко момичета иматъ голѣмата привилегия да сѣ сестрата въ семейството. Когато казувамъ сестрата искамъ да кажѣ най-голѣмата дъщеря. По нѣкога тя бива чадото, което дава Богъ най-първо на щастливото домочадие; по нѣкога тя има по двама и трима братия за да ѝ посрѣщництъ въ свѣта. Но догдѣто е първото момиче, тя всѣкога ще бѣде сестрата и ще има особни права и привилегии. Тя бива въ най-тѣсна свѣрска съ майка си и

най-блиско до нея. Майката може да люби сина си, но не може да се повѣри на него както на най-голѣмата си дъщеря. Майката и дъщерята сѣ тѣсни приятелки и помежду имъ се разправятъ малките работи, разискватъ малките смущения, и измишляватъ малките наслаждения и правятъ възможни за цѣлото семейство. На кѣсо цѣлия животъ на семейството бива по-пълненъ съ радостъ поради сестрата.

Чудѣ се, да ли съзнавашъ влиянието си? А още повече се чудѣ да ли го упражнявашъ? Желала бихъ да знаѣ да ли съзнавашъ, че може да бѣдешъ любезната, весела и готова спомагателна ръка? Ако съзнавашъ, може да бѣдешъ утѣшение на много хора. Може любезно да съвѣтвашъ тогози, който е въ сумнѣние и чрезъ блиската родственна връзка, може да имашъ по-голѣмо влияние върху братията и сестритъ си отъ кой да било другъ. Въ семейството ти имашъ различно положение спрѣмо всѣкой членъ.

Спрѣмо майка си.

Ако майка ти е царицата въ домѣтъ, то ти можешъ да ѝ бѣдешъ първия министръ. Тя може да рѣши какво да се направи, а ти да ѝ помагашъ да се изпълни. Тя представлява мозъка и сърдцето, а ти ръката и сърдцето. Въ всѣко семейство дохождатъ времена когато кѣщната машина, която е отивала много добъръ се спира изведнѣжъ, или тѣй задрѣства, щото колелетата едвамъ се движатъ и раздранѣтъ венчки съ своето скърцанне. Причинитъ на тѣзи неправилности различаватъ въ всѣки домъ. Но една твърдѣ обикновена, е приеманието въ семейния кръгъ на нѣкоя бѣдна, стара роднина. Нѣкоя, която си има особености въ характера, възможно е, даже, да е досадителна, но пакъ има право на обичта, търпението и помощта ѝ. Момчетата дразнѣтъ старата жена; баща ти рѣдко ѝ види, слѣдователно не го смущава; но пакъ тя досажда на майка ти. Възможно е, че е баба ти. Като стара жена, и до нѣкѣждѣ поизбезумѣла, не ѝ дохожда на умъ за материалнитъ и умственитъ промѣненія, които сѣ станѣли, а изисква отъ четиридесетъ, четиридесетъ и петъ годишната си снѣха, или дъщеря, това което е изисквала когато е била на петнадесетъ години — послушание и покорностъ въ всичко. Майка ти, чиято възгледи върхъ живота сѣ се разширили, а е и много занята съ работа, може да се раздразнѣ отъ визсканията ѝ.

Ето твоя случай. Ти си вече напуснѣла училището и имашъ доволно свободно време:

затова употребяй го колкото можеш за баба си. Нѣка часовѣтъ, които прекарвашъ съ нея да ѝ сѣхъ приятни. Когато ти омръзне исправи се предъ огледалото на близо до баба си и си представи, че нѣкой день и ти ще остарѣешъ, както нея, и друго нѣкоя момиче трѣбва да бѣде търпеливо спрѣмо тебе. Изнамѣри какво би обичала да ѝ сторишъ и го стори. Ако по нѣкога, или много често, се увлича да ти разказува за хора, които сѣхъ умрѣли вече, слушай ѝ съ интересъ и си мисли за себе си, че възможно е, когато остарѣешъ и ти да търсишъ нѣкой, да слуша да му разказвашъ за младитѣ си години. Никога, за минута време, даже, не ѝ остави да си мисли, че е товаръ. Разкажи ѝ за приятелитѣ си и всѣкодневнитѣ си наслаждения. Заинтересувай ѝ въ себе си, и ти сама ще се чудишъ да видишъ баба си, като подмладена. Това е едно отъ нѣщата, които можешъ да сторишъ за майка си. Тогава когато ѝ остане свободно време, тя ще дойде да прекара нѣколко часове съ нея, и ще ѝ намѣри весела и приятна.

Спрѣмо баща си.

Не съмъ виждала баща, който да се не гордѣе съ дъщеря си. Той може да обича синоветѣ си, но най-голѣмата дъщеря дохожда най-близо до сърцето му, и тя може да направи живота му по-приятенъ. Но за голѣмо съжаление, азъ съмъ ѝ виждала да се навѣсва и сърди, даже, когато той е въ къщи; виждала съмъ ѝ да се оплаква, че тя нѣмала нѣщата, които имали другаркитѣ ѝ, и съмъ дошла до заключението, че тя си мисли, че баща ѝ е една машина, само пари да печели, за да ги харчи тя. Нейна работа е когато си дойде баща ѝ вечеръ, да го посрещне съ усмивка. Тя трѣбва да го брои за почетъ, че му е дъщеря, а това значи да се труди да му угоди, за да прекара времето си по-приятно.

По нѣкога, ако ѝ се представи въпросъ отъ голѣма важностъ тя отива при него за да ѝ помогне да го разрѣши. Ако е била добра дъщеря, тя навѣрно ще намѣри любезенъ съвѣтъ и съчувствие. Нѣкой день когато съ румяно лице отиде при баща си, за да му каже че обича мѣжа, който ѝ е предложилъ; тогава той ще распита и разгледа чловѣка, който е пожелалъ да ѝ стане другаръ до животъ, не само презъ розовитѣ очила презъ които тя гледа, но презъ ясенитѣ очила на здравие разумъ. Той ще претѣгли съ вѣситѣ си чловѣка, който иска да му вземе най-любимото чадо.

Познавамъ единъ баща, който увѣрява, че

най-голѣмата му дъщеря би направила най-скромното живѣлище удобно и приятно мѣсто. Той казува: „Не вреди колко сѣхъ отчаяни другитѣ, тя всѣкога весело посрѣща, засмѣно приказва, приятенъ въпросъ за разискване представя, съ който интересува и другитѣ, щото не имъ остава време да разказватъ мѣхчотиитѣ и несполукитѣ си. „Да се правѣше това въ всѣкий домъ твърдѣ много би спомогнало на бащата. Той е вѣнъ презъ цѣлия день, като са труди да искара прехраната на домочалието си, затова не му се ще да гледа на намръщени лица и да слуша натяквания. Той желае весело да го посрѣщатъ, да се разговаря съ умѣтъ, който се е развилъ посрѣдствомъ паритѣ, които е изработилъ; да гледа на хубавата млада дѣвојка, спрѣтнѣто облѣчена, съ приятна обноски и бърза готовностъ да услужи другитѣ.

Спрѣмо братъ си.

Братъ ти е наблизо до годинитѣ ти. Може да е малко по-старъ, или малко по-младъ, но пакъ нѣма голѣма разлика, за да не може да ти бѣде другаръ и приятелъ, ако желаешъ. Какво мислишъ да правишъ? Мислишъ ли да го оставишъ да се отдалечи отъ тебе и отъ семейството, за да търси другагѣхъ удоволствията си? Ще се трудишъ ли да го държишъ на близо до себе си, за да сподѣля всичко що имашъ? На долу изъ улицата има едно почтенно кафене, гдѣто се събиратъ момчета да пушатъ и приказватъ. Възможно е, че нѣщо по-зло нѣма, но по-добрѣ е братъ ти да има удоволствието си у васъ. Ето, какъ би могла да го направишъ щастливъ. Нѣка да чувствува че неговитѣ приятели сѣхъ твои приятели и да ги довежда у васъ. За още по-добро познавание поискай позволение отъ майка си да поканишъ въ нейно име, всѣкой единъ отъ приятелитѣ му да дойде у васъ една вечеръ за да ѝ прѣкара. Отъ първо иска малко трудъ. Пригответи една проста закуска отъ чай, масло, хлѣбъ, сардели и милина (баница). Слѣдъ закуската може да има пѣсни, а ако има и пиано, или пакъ киманъ, да се посвири малко. Но да кажемъ че нѣмате, ни едното ни друго, то пакъ нѣколко весели народни пѣсни испѣти отъ всички вкупомъ, или нѣкоя нова отъ братъ ти, или тебе, не ще е злѣ. Подиръ това три, или четири игри и вечеръта ще си мине. Изнамѣри кое момче е най-срамежливо, или по-добрѣ кое е най-непривикнѣто на общество, и труди се най-много него да занемаешъ, защото искашъ пакъ да дойде, на ли? Той трѣбва да се убѣди че ще прекара по-добрѣ вечеритѣ си

когато е у Иванови, отъ колкото ако кара Иванъ да иде съ него на кафенето. Слѣдъ малко ще намѣришь че братъ ти ще расчита на тебе за нѣща; ти ще видишь че приятелитѣ му ще ти се повѣрватъ. Постепенно Ивановата къща ще стане мѣстото гдѣто чловѣкъ може да отиде безъ да го обвиняватъ постоянно, че все криво прави.

Таквози едно семейство, азъ познавахъ, гдѣто много момчета, момчета безъ сестри, или пакъ далечъ отъ дома си, дохождахъ да прекаратъ Недѣля вечеръ. Тамъ не само че намирахъ добра вечеря, но всичкото време прекарвахъ приятно. По нѣкога двѣ, или три отъ момчетата се отбирахъ да пѣхътъ особни части, а останалитѣ съставлявахъ хора.

Какъ да го облагородимъ.

Това е твоя работа. Момчето, което е невнимателно относително външния си изгледъ, нѣодѣланитѣ си обноски, и е изобищо несмислено, показва ясно че не е имало сестринско влияние. И тѣй когато попадне въ пѣтя ти, макаръ че си принудена да го гледашь, като чуждъ братъ, труди се по единъ тихъ начинъ да му покажешъ що е право и що е криво. Нѣкой день може да ти се удаде случай, да му кажешъ колко трудно е било да свикнешъ брата си, да държи рѣцѣтѣ си чисти, дрехитѣ си измѣтени и че чисти ризи сѣ необходимостъ, ако желае да дружи съ сестра си. Навѣрно момчето на което разказвашъ това ще погледне да рѣцѣтѣ си посрамено; може да се досѣти, че яката му е смачкана и кирлива че дрехитѣ му не сѣ добрѣ измѣтени и шапката му е покрита съ прахъ. Щомъ съзнае тѣзи фактове, той ще се труди да се преобрази, и ще се очудвашъ да видишь колко на бърже ще поправи погрѣшкитѣ си.

Тогава когато нѣкоя неучтива, или, дажкѣ, груба и дебела дума би изговорилъ, единъ погледъ и малко спомняние, че той се е забравилъ, ще го накара да мисли, а какво не би сторилъ чловѣка, който почне да мисли? Факта, че Ивановитѣ приятели те харесватъ, че се въсхищаватъ отъ тебе, ще направи Иванъ да се гордѣе съ сестра си. Тогава той лесно би внушилъ на другаритѣ си, че тѣ трѣбва да вършхътъ това що изисквашъ, ако искатъ да се срѣцатъ съ тебе, Драго момиче, ти не съзнавашъ колко голѣмо влияние имашъ върху брата си?

Ще дойде време, когато братъ ти съ многи заобиколки, исчервявания и пр. ще те пита, да ли познавашъ онова хубаво момиче

на срѣща Койчева кладенецъ. Не ще ти вземе дълго време, за да разберешъ че той е влюбенъ. Възможно е, че не ти е твърдѣ приятна новината, но дажкѣ и да не ти е, не показвай. Помни че нѣкой день може и на тебе да дойде реда, когато ще обичашъ само одного, и нѣмашъ право да го обвинявашъ че той първий е изнамѣрилъ тази тайна.

Срѣзно сестритѣ си.

Ти самата си правила погрѣшки, ти си била ученичка на великата учителка, опитностъ; за това не е много да се изисква отъ тебе да дадешъ рѣка на помощъ на по-малкитѣ си сестри. Това трѣбва да го правишь безъ да показвашъ че се държишь на високо, и че искашь да имъ четешъ слово, но да имъ се показвашъ тѣй както си — заинтересувана да не повтарятъ сѣшитѣ погрѣшки, които си правила ти, а желаешъ тѣ по-лесно да прекаратъ живота, като се възползватъ отъ твоята опитностъ. Естествена наклонностъ е по-възрастното момиче да се държи по-на високо, но ти се варди отъ това. Нѣка сестра ти, или сестритѣ ти, ти бждхъ другарки и приятелки. Старай се да накарашь всѣка една да залѣга за семейния ви животъ да бжде по-интересенъ, и да съдѣйствуватъ, за да се отнеме тѣготата отъ майчинитѣ ви рамянѣ. Разказвай на сестритѣ си за твоитѣ наслаждения; нѣка да чувствуватъ че заедно може да разисквате всѣкидневния имъ животъ. Съчувствуй имъ въ това що се види важно за тѣхъ. Помагай имъ въ уроцитѣ, насърчавай онази, която се уморява въ многото часове упражнения на пианото; кажи за ѣ голѣмото наслаждение, което музиката причинява на другитѣ; какъ хармоническитѣ гласове потушаватъ гласа на одумника и нелюбезнитѣ изражения. Учи сестритѣ си да сѣ внимателни за дрехитѣ си; учи ги, но по кроткъ начинъ. Научи ги какъ да се държхъ на трапезата, но учи ги по най-добрия начинъ — съ примѣръ. Покажи имъ, че дажкѣ най-малката отъ тѣхъ, нѣма право да очаква за титлата *Госпожица*, ако пристелката ѣ мръсна, косата ѣ расчорлена и обноскитѣ ѣ неприлични. Моли ги да ти помагатъ въ нѣконъ кжщни работи, и ти сама ще се чудишь колко готови ще бждетъ да те услужхътъ, когатоне го правхътъ отъ длжжностъ, но като нѣщо съ което да угодихъ на майка си, или сестра си.

Въ твоеето мѣсто.

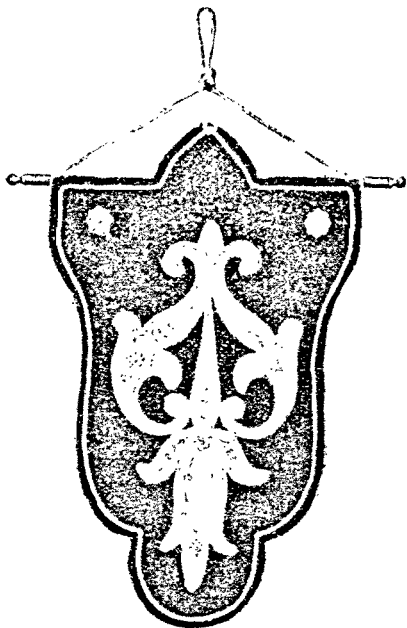
Когато Богъ те положи въ мѣстото, което сега занимавашъ, когато те направи най-голѣ-

мата сестра въ семейството, Той е искалъ да бждеш примѣръ и помощ на тѣзи що сж наоколо ти, а не да имъ се надувашъ че знаешъ и можешъ по-вече. Той е искалъ да си весела, умна и смисленна, като не го считаешъ за трудъ да послужишъ тѣзи що обичашъ, пакъ даже и тѣзи що ти сж непознати. Той искалъ да обичашъ слабитѣ и почиташъ старцитѣ, да си вѣчна радостъ на родителитѣ си; да си утѣшение на майка си, да сподѣляшъ щастието ѝ, и ѝ спомагашъ въ скърбитѣ и мъכותитѣ. Бъди готова, и по-вече отъ готова, да правишъ право. И тъй чрезъ обичъ, великодушие и смисленность съвършено да запълнишъ мѣстото си, щото когато Обаятелний Князь дойде, ще се чувствува най-щастливия чловѣкъ въ свѣта; защото цѣлото семейство ще казува: „Какво ще правимъ безъ дъщеря си, безъ сестра си?“

Ръководния Отдѣлъ.

Стѣненъ джебъ за вѣстници.

Взема се едно парче вѣшниявъ плушъ 40 сантиметра дълго и 35 широко. Прилепява се на дебелъ картонъ, който има сжщитѣ измѣрвания. Скрояватъ се картона, както и плуша, по формата на плу-

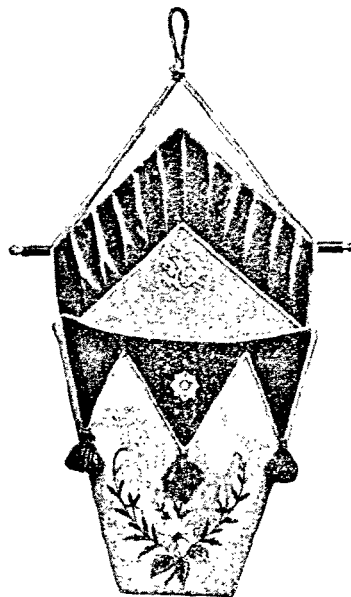
Стѣненъ джебъ за вѣстници.

страцията. На плуша се навѣзватъ дълги клончета отъ зеленина, върху бѣла канава, която послѣ се изниция и оставатъ само вѣзанитѣ клончета (Бѣлото което се види въ илюстрацията е канавата върху която е отбѣлѣзанъ примѣръ, който ще се вѣже.) На самия край както и малко по-отвѣтрѣ е нашитъ сребренъ кордонъ. За това ръководѣние е отишло 4 метра.

Отзадъ е зашито едно парче кордонъ облѣчено въ лененъ платъ и достига до втората извивка. За това послѣдното парче и отгорното лице е зашито едно двойно ленено парче 7 сантиметра широко и 25 дълго. Върху това парче почиватъ вѣстницитѣ.

Държало за четка.

Взема се картонъ 30 сантиметра дългъ и 20 широко. Изрѣзва се по кроежа на илюстрацията. Най-широката страна да остане 20 сантиметра, а най-тѣсната долу 9. Отрѣзва се още едно второ парче, като се измѣрва отъ долната страна съ височина 18 сантиметра. Голѣмото картонено парче се покрива до нѣкадъ съ Явена канава, а по-надолу се довършва съ сива ленена подплата. Горната тъмна частъ е тъмно-зеленъ атлазъ надипленъ на гжнки, отъ които долната страна е превита на една страна, а горната на друга.

Държало за четка.

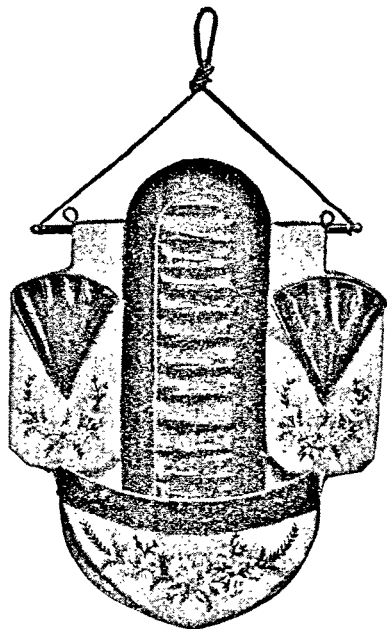
Атлаза е заобиколенъ съ сребренъ кордонъ. На по-малкото парче е навѣзано едно полувѣиче съ една цвѣнѣла маргаритка въ срѣдата. На отгорната му частъ е прилепено едно парче тъмнозеленъ плушъ изрѣзанъ на тригълници. Въ срѣдата е цѣлъ тригълника, а оттукъ и оттукъ по половина. Тритѣ краища се довършватъ съ висулки отъ тъмнозелена коприна. Джебната частъ се придържа о голѣмата, не само отдолу, но отъ двѣтѣ си страни има по едно тригълно парче отъ Явена канава зашито. Пржчката има около 38 сантиметра. Тя е дървена и боядисана кафяна.

Стѣнно украшение съ три джебове.

Картонъ да е 38 сантиметра дългъ и 27 широко. Формата да се изрѣже споредъ илюстрацията. Широчината при пржчката да е 20 сантиметра. Джебоветѣ отъ дѣсно и лѣво сж съ 15 сантиметра дълбочина и 6 сантиметра ширина.

Платътъ е пепелева Явена канава, изработена съ копринени полувѣичета отгоръ на джебоветѣ. Лѣвия и дѣсни джебове иматъ на горната си страна по едно вѣтрище направено отъ тъмнозеленъ атлазъ и заобиколено наоколо съ сребренъ кордонъ. Отъ

сжия атлаз е направено и набраното парче въ срѣдата, а е заобиколено съ едно парче $21\frac{1}{2}$ сантиметра широко, тъмнозеленъ плюшъ, който е обграденъ пакъ съ сре-

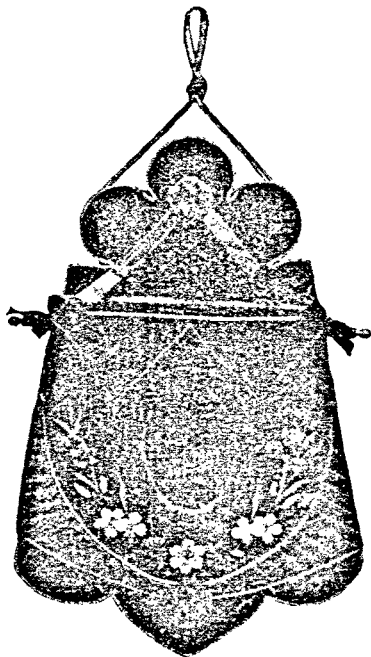

Стѣнно украшение съ три джебове.

бъренъ кордонъ. Отъ сжия плюшъ е заобиколена и горната страна на долния джебъ. За да не стоятъ джебовитѣ залепнали, то освѣнъ дадената имъ ширина и дълбочина, платътъ е изрѣзванъ на тритѣ страна съ по 5 сантиметра по-вече отъ което ставатъ другитѣ три тѣсни страни.

Дръжало за писма.

Дължината на задния картонъ трѣбва да е 38 сантиметра, а ширината 27. Изрѣзва се картонъ по

Дръжало за писма.

формата на иллюстрацията, като се остави най-голямата широчина отдолу да бѣде 27 сантиметра, а на

горѣ до прѣжката да е 20. Втората частъ трѣбва да да е турена върху първата, но 5 сантиметра по-нагорѣ и да има височина 22 сантиметра.

Отгорната материя, на която се изработени швѣтята е тъмнозеленъ атлазъ, заобиколенъ съ златенъ кордонъ. На двата жгли сж турени по едно трижгълно парче отъ атлазъ надиплено на гжнки. На горната страна на джеба сж турени два плюшени трижгълника, които тѣй сжщо сж заобиколени съ златенъ кордонъ.

Отзадното парче картонъ е покрито съ вишнявъ плюшъ тамъ гдѣто се види, а другото е покрито съ вишнява сатина. Сжщо тѣй е покритъ и цѣлия грѣбъ. Корделката която скача малката частъ съ голѣмата е тъмнозелена, и 1 метръ е доволно за да се направятъ малкитѣ розетки на двѣтѣ страни. Закачалката е отъ сжщия златенъ кордонъ.

Забѣлѣжка. Плюштъ се взема метрътъ му 6 лева; атлазътъ отъ 4—5; кордона златния 70 стотинки, а сребърния 30. Тайната е да се изработи чисто и вкусно. Краски, които не се схождатъ, грозѣтъ и и най-добрата работа. Тъмнозелено и пепеляво, както и вишнява и пепеляво отиватъ добръ. Но щомъ се примѣсятъ нѣколко краски заедно, тогава да се остави, само, на артиста да ги сгрупира за да излѣзе нѣщо красиво и вкусно.

Упѣтване по готварство.

Говеждо мѣсо.

Говеждото мѣсо е добро ако стои на гледъ ясно червено, ако е твърдо, и масътъ му да е ясно желтичѣва. Тъмночервения цвѣтъ и мекотата показватъ че мѣсото е отъ добро качество.

Говеждото мѣсо бива най-добро за ѣденне отъ Октомврий до Май. Зимѣ трѣбва да се държи единъ, два и три дни, а лѣтѣ или-малко двадесетъ до двадесетъ и четири часа, догдѣ стане згодно за ѣденне.

Обварено мѣсо.

Обвареното мѣсо не трѣбва да се преварива твърдъ много, защото съ това излизатъ хранителнитѣ частици въ супата (*Гледай за това въ брой 1, стр. 23: Супа за 5 или 6 души*).

Съ обвареното мѣсо може да се сложи и хрѣновъ соусъ.

Хрѣновъ соусъ.

Настрѣгватъ се на ситно двѣ, три коренчета хрѣвъ; туря се солъ, пиперъ, една лъжница добро дървено масло и толкова опетъ.

Обварено мѣсо испържено въ масло.

Нарѣзва се останалото отъ вчера обварено мѣсо на малки четвъртити късчета; на друга страна нарѣзва се на ситно една глава лукъ, и съ една лъжница масло туря се на огъня, за да се испърже. Когато лука стигне до полуопържване прибавятъ се червенъ пиперъ, солъ и надребненото мѣсо. Да се испържи всич-

кото догдѣ се зачервяжѣтъ мѣсото и лукътъ. Преди да се насине да се капне малко оцетъ и да се поръсѣ съ малко майданозъ и гюзомъ, ситно нарѣзани.

Обварено мѣсо на порѣзници.

Нарѣзва се обвареното мѣсо на порѣзници, колкото е възможно по-равно изрѣзани. Турятъ се въ единъ дълбокъ сѣдъ, объркватъ се съ двѣ лъжници оцетъ и масло, пиперъ и малко майданозъ, ситно нарѣзанъ. Оставятъ се да посѣждѣтъ за половина часъ, като се обръщатъ егисеъ тогизъ.

Разбиватъ се, слѣдъ това, двѣ яйца догдѣ станѣтъ на цѣна и се прибави половина чаша вода, една щипка солъ и двѣ лъжници брашно, като се туря малко по малко, за да не остане на топчета слѣдъ като се обърка. Втапятъ се тогава порѣзниците мѣсо въ кашата и се пускатъ да се пържатъ въ врѣло масло. Пърженето да става на добъръ огънь, за да се зачервяжѣтъ.

Скълцано мѣсо съ кестени.

Скълца се обвареното мѣсо когато не струва да се нарѣже на порѣзници, за да се направи съ нѣкакъвъ соусъ. Нарѣзва се, на ситно, една глава лукъ и съ 50 грамма масло се туря да се пърже. Когато поомекне лука, прибавя се и една лъжница брашно, солъ, пиперъ и малко меризма; слѣдъ това и наклъпаното мѣсо; оставя се да вари отъ 10—15 минути. Ако ѣстието е много водно прибавятъ се и малко трохи отъ пренеченъ хлѣбъ, които попиватъ водата. На снемане отъ огъня туря се и малко майданозъ много ситно нарѣзанъ. Когато се насине въ чинията, поръсва се съ сокъ отъ печено мѣсо и обгражда съ сварени кестени.

Сварени кестени.

Зематъ се 250 грамма кестени, начекватъ се и се турятъ да се варятъ съ студена вода; нѣка да повржѣтъ отъ 3—4 минути, тогава да се изваждѣтъ и обилватъ догдѣто сѣ горѣщи отъ кората и отъ долната имъ кафина кожича. Турятъ се тогава въ тенжерата съ вода колкото да ги покрива, и една не много пълна лъжница масло, нѣколко капки карамелъ, една щипка ситна захаръ; нѣка да повржѣтъ догдѣто имъ изври водата.

Скълцано мѣсо съ обварени яйца.

Мѣсото се наклъпва и приготвя както по горѣ, само че се обгражда съ яйца строшени, че обварени въ вода, като се туря за всѣкиго по едно; или се обваряватъ цѣли и послѣ рѣжѣтъ на порѣзници, или пакъ съ пържени порѣзници хлѣбъ въ масло.

Червени порѣзници.

Отрѣзватъ се 16 порѣзници съ по единъ сантиметръ дебелина съ четвъртитя форма; турятъ се въ единъ дълбокъ сѣдъ и на мокрѣтъ по малко съ мѣлко, или смѣтана.

На друга страна, разбиватъ се 3 цѣли яйца въ една чиния; нѣка да се стопли 3 лъжници претопено масло въ тиганъ; да се натопи всѣкоя порѣзница хлѣбъ въ разбититѣ яйца и туря въ тиганъ; да се опържатъ отъ всѣка страна догдѣ станѣтъ червени, тогава да се поръсѣтъ съ ситна захаръ размѣсена съ сукана канела. Опърженитѣ да стоѣтъ на топло догдѣто венчки се допържатъ.

Порѣзници съ череши.

Да се изваждѣтъ костилкитѣ на 1 кило черни череши, да се турятъ въ една тенжера съ 100 грамма захаръ, една клечка канела и една чаша вода; да повржѣтъ нѣколко минути. Догдѣто вржѣтъ да се испържѣтъ 12 порѣзници хлѣбъ отъ сѣщата величина, да се поръсѣтъ съ ситна захаръ и да се наредѣтъ на корона на една плоска чиния; черешитѣ да се испиѣтъ въ срѣдата на порѣзницитѣ.

Порѣзници съ ягоди.

Да се нарѣжѣтъ на двѣ 8 до 10 околчести порѣзници. Да се сгорѣщи 2 лъжници претопено масло въ единъ тиганъ, да се наредѣтъ порѣзницитѣ за да се испържатъ до зачервяване. Да се взематъ 34 кило малки горски ягоди, да се турѣтъ въ една прѣстена паница съ 100 грама ситна захаръ размѣсена съ ванила, или малко канела, но да се обърква полегичка за да не се натрошѣтъ ягодицѣ.

Компотъ съ горски ягоди.

Да се тури въ една теножера 520 грамма натрошена захаръ съ една чаша вода, нѣка да ври сиропа догдѣ се разври добрѣ и стане почти желтъ; тогава да се снесе отъ огъня тенжерата за да се пуснѣтъ вътрѣ 750 грама отбрани горски ягоди; да се обърка полегичка за да се не натрошѣтъ ягодицѣ. Да се турятъ въ единъ дълбокъ сѣдъ за да се сложѣтъ на трапеза.

Компотъ отъ юлѣни ягоди.

Да се тури да се свари 250 грамма захаръ съ 2 чаши вода, и една клечка канела. Когато сиропа почне да се вчестява, да се снесе отъ огъня за да истине. Да се очистѣтъ дръжкитѣ на 1 кило хубави едри ягоди, да се наредѣтъ въ видъ на пирамида въ дълбокия сѣдъ и да се полѣжѣтъ съ студения сиропъ.

Черешевъ компотъ.

Да се очистѣтъ дръжкитѣ на 1 кило череши. Да заври въ единъ плитѣкъ сѣдъ (тава за сладко) 250 грамма захаръ съ 2 чаши вода и една клечка канела; тогава да се пуснѣтъ частъ отъ черешитѣ, за да повржѣтъ малко; когато поомекнѣтъ да се изваждѣтъ съ цѣдилката и да се испиѣтъ въ единъ дълбокъ сѣдъ. Сокътъ на черешитѣ нѣка продължава да ври догдѣ стане на гъстъ сиропъ. Тогава да се излѣй върху черешитѣ и остави да истине.

Отопление и освѣтление.

Една майка, която била особено сполучлива да задържа синовѣтъ си вечеръ у дома си — и до толкози щото съ голѣмъ трудъ ги придумвали да идѣтъ на гости вечеръ — била попитана да каже каква тайна имала, за да прави домътъ си тъй привлечителенъ.

Отговора ѝ билъ: „Тайната ми е, ако имамъ тайна, да отоплявамъ и освѣтлявамъ къщата си за да бѣде спокойна и приятна“. Но когато ѝ се възразило, че за това трѣбва много пари да се харчѣтъ, тя отговорила.

„Наистина! но ний икономисваме въ други нѣща, ако има нужда, но весела приятна свѣтлина трѣбва да имаме непременно.“ Отговора ѝ ни напомня за голѣмата разлика, което съществува между приятността и веселостта на добръ освѣтлената къща, и мрачната въ която свѣтлината едвамъ блѣщука. Неволно човѣкъ си припомня за Милтоновото описание на вѣчнѣж мъжа когато гледа на злѣ освѣтлена къща, *че имало само толкова свѣтлина колкото да покаже колко тъмнѣ билъ мракътъ.*

Истина че времената сѣж мъчни, и че всища и въ всичко трѣбва да икономисваме, но пакъ домътъ не трѣбва да се лишава отъ нужнитѣ нѣща. А нужни, необходими нѣща сѣж: храната, облѣклото, отоплението и освѣтлението.

Доволно топли отдолни дрехи; здрави чорапи; обуща които да не убиватъ, нито пакъ да тапятъ, правятъ човѣкъ да се чувствува спокоенъ и съ най-простото отгорно облѣкло.

Ако е нужно да икономисваме въ дрехитѣ на дѣцата, нѣка да е въ укутиванията и вънкашноститѣ, които сѣж безполезни.

По-добръ е да се носятъ най-проститѣ отгорни дрехи; много по-добръ е да се лиши човѣкъ отъ новъ катъ дрехи и да е съ преправени мебели, отъ колкото да леши дѣцата си отъ нужнитѣ нѣща.

Топлината и свѣтлината сѣж едни отъ най-важнитѣ. Тѣ сѣж привлекателноститѣ, които кафенетата и други искусителни мѣста употребяватъ за да извличатъ синоветѣ ни отъ домоветѣ ни. Ний трѣбва да имъ противодѣйствуваме, като приготвяваме по-добри привлекателности.

Гимнастика за домашно обучение.

Развитието на тѣлото е предметъ, който е почналъ да привлича вниманието на всѣка класа хора.

Деликатнитѣ съ здравиято си хора сѣж почнали да забѣлѣжватъ че еднаквото кръвообръщение и мисцено нарастване премахватъ слабостта, главоболието и стомашното несмилане.

Ученитѣ съзнаватъ, че редовното мисцено упражнение обистръжъ мозъка, увеличава охотата за ѣдене, и намалява визититѣ на лѣкаря.

Работницитѣ сѣж опитали че упражнението на всичкитѣ тѣлесни мисци отпочива прекаранитѣ отъ работа, усилва пренебрѣжителитѣ и управжъ искривенитѣ тѣла.

Съ приличното внимание на положението и движенията на тѣлото презъ дѣтинството би се избѣгнало всѣкой видъ неодѣланостъ.

Въобще се мисли, че физическото обучение трѣбва да става подъ надзоръ на нѣкой вѣщъ обучителъ, но идеята е погрѣшна и прѣчи на мнозина да се заематъ съ тѣлесното си развитие. Проститѣ спомагала сѣж често пѣти по-добри отъ колкото сложнитѣ, защото каратъ гимнастика да се облага по-вече на силата и на положението си.

Слабъ, прегърбенъ гръбнакъ и увиснѣли рамиѣ, сѣж вѣроятно, най-явнитѣ недостатѣци. Много добъръ иѣръ е, ако се упражнявашъ всѣкидневно съ една тояга единъ метръ на дължина и дебела два сантиметра въ диаметра. *Една хурка би могла да послужи въ този случай.*

Улови тоягата отъ къмъ двата ѝ краища, и ѣж

издигни надъ главата си, съ сила нѣколко пѣти. Отъ първо рѣжѣтъ ти много ще се уморятъ и ще те болятъ въ рамиѣтъ, но не вреди. Това показва, че мисцитѣ се свикнуватъ на нови движения. Упражнявай се денемъ по нѣколко пѣти за десетина дни. Къмъ края ще видишь, че упражнението не е до толкова уморително.

Тогава се опитвай да прекарашь тоягата нѣколко пѣти презъ главата си за да почине на рамиѣтъ ти. Това упражнение кара корубнитѣ мисци да се отпускатъ и растѣгатъ, а съ това се усилва гръбнака.

Слѣдъ това прекарай тоягата на бърже, съ рѣжѣ опияти, презъ главата си до кръста.

Особено упражнение на гръбначнитѣ мисци става по слѣдующий начинъ. Хвани тоягата за краищата и, дигни ѣж надъ главата си, тогава навеждай се ту на дѣсно, ту на лѣво като се трудишь да докарашь тоягата въ отвѣсто положение. Дръжъ тоягата пакъ въ сѣщо положение относително главата и навеждай се, ту напредъ, ту назадъ. Движението назадъ е много добро, защото съ това се претискатъ хрущѣлитѣ на външната частъ на гръбнака, а се растягатъ тѣзи на вътрѣшната и тѣй се изгубва наклоността за навеждане напредъ. Въ послѣдното движение внимавай тѣлото да се привежда отъ кръста, а не отъ хлѣбоцитѣ, или пакъ отъ колѣнитѣ. По този начинъ корема не ще се издава на вѣтъ, и упражнението ще пада върху гръбначнитѣ мисци, гдѣто има нужда.

Редовно всѣкидневно упражнение по този начинъ ще исправи кого и да е, който не е естествено повреденъ, въ шестъ мѣсеца време.

Нѣколко опити ще ни покажатъ слабостта на кръстнитѣ мисци. И наистина какъ можемъ да очакваме друго нѣщо, когато тѣ не сѣж били упражнявани?

Направи си дрехи, които да ти не стискатъ когато работишь, ходишь, или се упражнявашъ. По този начинъ ще се усилятъ пренебрѣжителитѣ мисци, а ведѣжъ по-силни ще усилятъ биенето на сърдцето и увеличатъ дишането на дробитѣ.

Забѣлѣжки относително изучаванне Френский езикъ.

Отъ Prof. Alcée Fortier.

Френский езикъ е по-лесенъ за изучаванне отъ колкото нѣмский, защото е по-ясенъ, по-точенъ и устройството на предложението е по-просто. Ученика по френкий езикъ има предимство надъ ученика по нѣмский езикъ, защото може много по-отрано да почне да чете и сѣщевременно по-вече материалъ да исчита. До като ученика по френекий езикъ исчита цѣла страници и повече, ученика по нѣмский трѣбва да даде много време за да разглоби едно сплетено предложение. Но и двата езика иматъ такива богати литератури, та главната цѣль на ученика по нѣмский както и по френский трѣбва да е, да добие точното значение на съзнанията на великитѣ писатели, а това става само чрезъ внимателно и много четение. Безъ сумѣние че е твърдѣ желателно и важно да може да се говори единъ отъ новитѣ езици, но никога не трѣбва да пренебрѣгваме изучаването на литературата заради нѣколко думи, които можемъ да употребимъ въ разговоръ. Когато се учи съ учителъ, и се живѣе въ мѣсто, гдѣто има случай да се говори, говоримия езикъ трѣбва да се употребява щомъ се може, като

сръдство да се изучи граматиката, и историята на литературата. Но азъ отправямъ забѣлжките си на хора, които иматъ съвѣтъ малка помощъ при изучаването на френския езикъ, като си предполагамъ, че главното имъ желание е, да се запознаятъ съ превъсходната литература, която е освѣтлявала Франция презъ минѣлите хиляди години, и е упражнила таквози голямо влияние върху литературитѣ на други народи.

На въпроса като какъ трѣбва да се чете? Азъ бихъ съвѣтвалъ да се чете полегка нѣколко страници отъ първото съчинение, като внимателно се намѣри въ рѣчника всѣка дума, тогава да се взематъ четирѣ, или петъ страници и да се чете безъ да се търсятъ думитѣ въ рѣчника, за да се опита да ли може да се разбира значението на текста. Този видъ упражненіе е много добро уметвено обучение, защото ученика прибѣгва за помощъ при най-добритѣ си разсѣдителни способности. Всѣкога трѣбва да помнимъ че въ придобиване на знание, ний се трудимъ да подобримъ умътъ и сръдцето. Дѣйствително бесполезно би било, да четемъ образцовитѣ съчинения на французската литература, ако едновременно способноститѣ на сръдцето и на умътъ не се обучаватъ. Французския словарь не е толкова голѣмъ колкото нѣмския и устроятвото на предложението е много по-просто, затова не съмъ противенъ на бързо и дълго четение. Ако лицето, което учи френския езикъ е възрастно и учи за себе си, а не за учителя, както често се случва, струва ми се, че слѣдующия начинъ би спомогналъ да се научи какъ да чете. Слѣдъ като се е исцело едно кратко съчинение съ помощта на рѣчника, зема се нѣкой добъръ преводъ, свойственъ на български, чете се оригинала на френски и всѣки пѣтъ щомъ се намѣри предложение съ тъмно значение прибѣгва се при превода. Само, че на превода трѣбва да се гледа слѣдъ като сериозно се е постаралъ да го преведе отъ френски: Ако се поглежда на българския преводъ и при най-малкото затруднение, преди да се е опитвалъ да го преведе, никакво впечатление не ще остане върху памѣтѣта, и френскитѣ думи както и постройката скоро ще се забравятъ. Затова тази метода не е за дѣца, нито за хора които не работятъ съ все сръдце!

Друга една метода която писателя е употребилъ съ сполука, при изучаване на нѣколко езика е слѣдующата: Исчитатъ се най-първо едно, двѣ кѣси съчинения, както по-преди, съ помощта на рѣчника, тогава да се намѣрятъ лесни съчинения и четатъ безъ да се употребява рѣчника или превода. Думи могатъ да се заучатъ по различни начини, но най-вече съ писание на чуждия езикъ. Ще поясня това.

Слѣдъ като се е изучила граматиката и сѣ се превели устнитѣ упражнения, нѣка ученика приповтори сръбженията на глаголитѣ, внимателно, и напие упражненіята отъ български на френски. Това ще спомогне, да втѣпни формитѣ на глаголитѣ, както и думитѣ, но дава малко идея какъ се построятъ предложени. Най-добриятъ начинъ за това послѣдното е да се зематъ заученитѣ думи при всѣко упражнение и да се следа на постройката на зададенитѣ френски, предложени и тѣи ученика да си направи предложени безъ да си служи съ рѣчника.

Относително книгитѣ и какъ трѣбва да се четатъ нѣка да се обясня вкратце. На започване да се четатъ само автори (писатели) отъ деветнадесетия вѣкъ „Les Contes“ на Daudet, „Mare au Diable“ и „Petite Fadette“ отъ George Sand; „Madame Thérèse“ и

„Waterloo“ отъ Erckmann—Chatrian; „Roman d'un Jeune Homme Pauvre“ отъ Octave Feuillet; „Cachet Rouge“ и „Cinq Mars“ отъ Alfred de Vigny; „Colomba“ и „Chronique du Regne de Charles IX“ отъ Merimène; „Un Philosophe sous les Toits“ отъ Souvestre и приказки които се намиратъ въ „Choix de Contes Contemporains“ отъ O' Connor. и „Historiettes Modernes“ отъ Fontaine, ще бѣдѣ доволно за четение като кѣси приказки. Викторъ Хюговата проза е трудна, за това неговитѣ романи трѣбва да се четатъ слѣдъ исчитане горѣспомѣнатитѣ. За драма нѣка ученика да чете, „Mlle. de la Seiglière“ отъ Sandeau, „Un Caprice“ отъ Musset, „Le Monde où l'on s'ennuie“ отъ Paillerons. За история „Jeanne d'Arc“ отъ Lamartine и „Jeanne d'Arc“ отъ Michelet и изводи отъ Thiers и Guizot. Ученика, който е исцелъ по нѣколко приказки, новели, драми и исторични изводи, ще бѣде подготвенъ да изучава тримата най-велики драматисти отъ седемнадесетото столѣтие: Corneille, Racine и Molière.

Който е подготвенъ да чете писателитѣ отъ деветнадесетия вѣкъ, трѣбва да може да чете и разбира история на френската литература на френски. Той трѣбва да се труди да добие една обща идея за историята на литературата още отъ началото ѝ, и когато чете Корнелий за примѣръ, трѣбва особено да изучи вѣкътъ на Лудовикъ XIV. Изучаването на французската история трѣбва да върви успорѣдно съ изучаването на литературната история и нѣма по-добра книга за тази цѣль отъ „Histoire de France“ отъ Duruy. Ученика трѣбва да има точно познание за живота и обстановката на писателя, чието съчинение чете и тогава нѣка се стареа да разбере всичко друго относително самото съчинение. Той трѣбва да чете „Le Cid“, „Horace“ и „Polyeucte“ отъ Corneille; отъ Racine по едно отъ классичнитѣ, историчнитѣ и религиознитѣ, за примѣръ „Andromaque“, или „Phèdre“, „Britannicus“ и „Athalie“; отъ Molière, „Les Précieuses Ridicules“, „Le Bourgeois Gentilhomme“ „Le Misanthrope“ и „Les Femmes Savantes“. Никой не трѣбва да чете „Horace“, „Polyeucte“, или „Britannicus“ безъ познания на Римската Истрия, и невъзможно е да се разбере „Phèdre“ безъ да се сравни съ Еврепидовитѣ съчинения. Изучаването на литературата трѣбва да се слѣдва тѣи систематично както и математиката.

Слѣдъ като се добръ запознае съ писателитѣ отъ деветнадесетия вѣкъ, нѣколко съчинения отъ осемнадесетия трѣбва да се четатъ, за примѣръ: „Zaïre“, „Charles XII“ отъ Voltaire, „Jeu de l'Amour et du Hasard“ отъ Marivaux, „Gil Blas“ и „Turcaret“ отъ Le Sage, „Barbier de Seville“ отъ Beaumarchais, „Paul et Virginie“ отъ Bernardin de St. Pierre. Трѣбва тогава прилѣжно да се изучатъ великитѣ писатели отъ деветнадесетия вѣкъ, като Chateaubriand, Mme. de Staël, Lamartine, Victor Hugo, Alfred de Musset, Alfred de Vigny и съвременнитѣ поети, драматисти и историци. Въ тѣзи забѣлжки нищо не ще се спомѣне за стария френски езикъ, нито за сръдния френски езикъ, защото изучаването на сръднитѣ вѣкове както и шестнадесетия вѣкъ остава за университетитѣ. Съ новата литература се подразбира деветнадесетия, осемнадесетия и деветнадесетия вѣкове, която може да се разбира отъ кой да е, който се занимава и си спомога отъ части отъ единъ вѣщъ учителъ.

V-ТА ГОДИШНИНА

„ИСКРА“

НАУЧНО-ЛИТЕРАТУРНО И ОБЩЕСТВЕННО СПИСАНИЕ

Излиза въ последно число на всеки мѣсецъ, въ
обемъ отъ 10 печатни коли на 8-ци.

(Излизъ съ до сега 9 книжки)

ПРОГРАММА:

1) Романи, повѣсти и раскази (оригинални и преводни) 2) Народни пѣсни, предания, поговорки и пр.; 3) Популярни статии по всичкиѣ клонове на науката; 4) научни новини; 5) Статии по възпитанието; 6) Критически и библиографически отдѣли; 7) Изъ нашия общественъ животъ и 8) Изъ чуждия общественъ животъ.

Годишния абонаментъ си остава пакъ същия при *упомянъ обемъ*

За България **12 лева**

За странство **16 лева**

На ученицитѣ се прави отстъпка 2 лева.

Абонамента се приема **само годишенъ и предплатенъ** съ пощенски бонове, или пощ. записъ. **Пощенски и гербови марки не се приематъ.**

Който събере 10 абонати въ предплата, ще получи 15% възнаграждение.

Въ петата годишнина слѣдва продължение V-та книжка на „**Минжлото**“ отъ **Ст. Заимова** и прочутия романъ на Ф. М. Достоевский — „**Братия Карамазови**“. Тоя романъ се печата на особни коли, форматъ 4-ни, съ особна номерация, тъй што да може да се подвърже на отдѣлно.

Тия г-да абонати, които се абониратъ на V-та година, а не сѣ получили четвъртата, за да иматъ възможностъ да се снабдятъ съ първитѣ 30 коли отъ прочутия романъ на Ф. М. Достоевский „Братия Карамазови“, отпуща имъ се четвъртото годишно течение за 10 лева, намѣсто за 12, а тия, които искатъ да иматъ „**Минжлото**“ V книжка, отъ началото, което започва отъ III година на „Искра“, третѣ годишни течения (III IV и V) имъ се отпуща за 30 лева.

Първа и втора годишнина отдѣлно струва по 20 лева, а двѣтъ заедно се отпущатъ за 36 лева, подвързани. Г-да абонатитѣ, които искатъ да се абониратъ за петтѣхъ годишни течения, отпущатъ имъ се за 60 лева.

Писма, Ръкописи и парѣ се изпращатъ на името на редактора-издателя:
В. Юрдановъ въ гр. Шуменъ.

„СЕМЕЙНО ОГНИЩЕ“

ИЛЮСТРОВАННО ДОМАШНО СПИСАНИЕ

ИЗЛИЗА ВЪ КРАЯ НА ВСЪКЪЙ МЪСЕЦЪ, ВЪ ОБЕМЪ ОТЪ 3 ПЕЧАТНИ ЛИСТА НА 8-НИ.

ПРОГРАММА:

1) Романи, повѣсти и разкази (оригинални и преводни). 2) Биографии на прочути мъже и благородни жени. 3) Статии по възпитанието. 4) Домакинство: а) кроение и шевъ; б) ржводѣлие; в) упътване по готварството; г) забѣлѣжки по градинарството; д) хигиенични правила. 5) Ожелеци отъ музика. 6) Нѣща, които струватъ да се знайтъ. 7) Забѣлѣжки за момичета.

ГОДИШНИЙ АБОНАМЕНТЪ:

За България 8 лева, за странство 9 лева.

Абонаментътъ става само въ предплата.

Поръчки и пари се изпращатъ до: книжарницата на А. В. Велчевъ въ гр. Варна, а ръкописи—до редакторката на списанието въ сѣщия градъ,—**М. Недѣлкова—Попова.**